

VARDAN TOS LIETU-
VOS VIENYBĒ TEŽYDI.

KALBANT APIE INFORMACIJĄ

Jau seniai kalbama apie informacijos centro svetimiems steigimą. Buvo tikimasi, kad kun. Sabataičiui, S. J. tikrai pasiseks suorganizuoti, jis taip nuoširdžiai ėmėsi iniciatyvos, tačiau, deja, Greičiausiai todėl, kad tokio koordinuoto centro išlaikymui reikėtų nemaža lėšų. Reiktų patalpų ir apmokamo žmogaus. Taip ir liko klausimas atviras.

Tą padėti ir šiuo atveju išgelbsti maži sambūriai, organizacijos, komitetai bei privati iniciatyva. Nors informacijos centro vis dar neturime, bet svetimuosius vienu ar kitu būdu painformuoja dažnai atskiri asmenys.

VLIKo pirmininkas dr. K.J. Valiūnas savo lėšomis aplankė daugelį laisvojo pasaulio kraštų ir ne viename pateko į tų kraštų spaudą informuodamas apie Lietuvą. Čia gimusių lietuvių organizacija Lietuvos Vyčiai daugiausia dėmesio skiria laisvų rašymui JAV įtakingiems asmenims įvairiomis progomis. Jų ypač išsuntę tūkstančius ir gavę daug atsakymų bei pažadų.

Rezoliucijoms remti komitetas ieško asmeninių kontaktų su įtakingais politikais. O artėjant mūsų nepriklausomybės šventei Vasario 16-tai daugelyje Amerikos miestų ir miestelių mažos lietuvių kolonijos taip pat nesnaudžia anglų kalba informuoti svetimuosius, kreipiantis į vietos valdžią, su jų nuotraukomis ir įvairių aprašymais į vietos spaudą.

Tie visi darbai yra naudingi ir jie nesikartoja. Tuo būdu Lietuvos vardas ir mūsų siekiai visą laiką linksniuojami svetimųjų. Viso to nepajęgtų apimti joks vienas laisvinimo organas, tačiau, tuos organus sudaro juk tie patys lietuviai, siųsdami savo organizacijų atstovus. Tokiu būdu visi minėti informaciniai laimėjimai, atlikti vienam ar kitam kokiam sambūriui priklausantiems asmenų, laisvinimo vadovų turi būti vertinami bei respektuojami ir, reikalui esant, paremiami.

Ne gausūs savanorių darbuotojų būreliai atlieka ir didesnius darbus, pav., Lietuvių Fronto Bičiulių fondas "Išlaisvė" prieš kelis metus išleido Vytauto Vardžio redaguotą knygą anglų kalba "Lithuania under Soviets", Stepas Zobars-

kas savo iniciatyva Manlyland Books leidyklos vardu išleido jau 30 lietuvių knygų anglų kalba. 30-ji išleista knyga yra Lietuvos Nepriklausomybės Fondo lėšomis apmokėta, dr. A. Geručio redaguota "Lithuania 700 years", kuri trims mėnesiams praslinkus nuo pasirodymo, atkreipė svetimųjų dėmesį. Gauta eilė teigiamų įvertinimų iš amerikiečių spaudos ir iš JAV bibliotekų ateina užsakymai. JAV spaudos žurnalistai, vertinę šią knygą, nei vienas nėra mums pažįstamas, todėl jų nuomonė yra objektyviausia. Jie supažindino su Lietuva ir jos siekais milijonus savo skaitytojų. Be mūsų prašymo, jų dėka ta knyga praturtins daugelio JAV bibliotekų, o taip gi ir universitetų bibliotekas, į kurias ji keliauja apmokėta vieno sponsoriaus lėšomis.

Čia paminėjome daug ir skirtingų Lietuvai naudingų įvairių atskirų grupių, draugijų bei asmenų atliekamų informacinių darbų. Otų darbų bei tikslų mes turime tiek daug ir jie taip sunkiai įvykdomi, kad tam reikia visų mūsų jėgų ir galimų būdų naudojimo. Teisingai dr. J. Girnius sako, jog "veltui laukiame, kad šūkiu išiebtų entuziazmą; šūkiu nuskamba, kaip puotos pasibaigia, kitais žodžiais -- šūkiu sukeltas entuziazmas trūksta, kol baigiasi šventė. Tikras entuziazmas reiškiasi ne švenčių retoriniu patosu ir auditorijos pakiliu virpuliu, o ištverme kasdieninėse pareigose".

"Lithuania 700 years" ir pasirodė tikrai ilgo, kantraus ir pilko kasdieninio darbo dėka. To atlikto darbo pakilią nuotaką, tikrąjį entuziazmą kelia ateina užsakymai iš JAV bibliotekų.

E. Čekienė

PRIEŠ 30 METŲ... (4)

Lenkai negalėjo turėti jokios vilties

Šiandien visai aišku, kad Lenkija karą prieš Vokietiją buvo jau pralaimėjusi tada, kada prezidentas Moscicki kreipėsi į tautą: "Mes stojame į kovą už šventą ir teisingą, reikalą palaiminti Paties Visagalią..." Tai buvo rugsėjo 1 d. Vyr. kariuomenės vadas maršalas Rydz-Smigly po karo prisipažino, kad jis pats buvo įsitikinęs, kad karas pralaimėtas jau antrą jo dieną...

Kad karas turi būti pralaimėtas, galėjo suprasti turbūt kiekvienas jam dar neprasidėjus. Tam užteko mesti žvilgsnį į žemėlapi. Ypač vokiečiams okupavus Čekoslovakiją, kurios padalinimo prisdėjo patys lenkai. Lenkija buvo apsupta iš visų pusių.

Vokietija puolimui sukelė 54 divizijas. Prieš tai lenkai teoretiškai galėjo pastatyti 38 pėstininkų divizijas, 11 kavalerijos brigadų ir dvi motorizuotas brigadas. Karui prasidėjus jie tačiau turėjo paruošties stovyje tik 21 pėstininkų diviziją ir 6 kavalerijos brigadas. Tankų viso labo jie turėjo 550, lėktuvų apie 500, kurių tik pusė buvo paruošties stovyje. Žodžiu, su dvigubai ar net trigubai mažesniu jėgom jie stėjo apginti 1.600 km. frontą. Logiškai galvojant jie turėtų koncentruoti savo gynybą už Nemuno, Bobro, Narevo, Vislos ir Sano upių linijos, kuri sumažintų frontą iki 800 km. Bet tai reikštų didelės savo teritorijos dalies užleidimą, kas turbūt būtų nepriimtina politiškai. Už tat lenkai neturėjo jokio rimto gynybos plano. Jie tik tikėjosi pagalbos iš Vakarų.

Iš tikro tarp Lenkijos krašto apsaugos ministro gen. Tadeusz Kasparycki ir Prancūzijos vyr. štabo viršininko gen. Gamelin 1939 m. gegužės mėn. buvo susitarta, kad Lenkijos - Vokietijos karo atveju:

1. Prancūzija tuojau pradės Vokietiją bombarduoti.
2. Kaip tik Prancūzijos kariuomenė bus tam pasiruošusi (trečią dieną po mobilizacijos paskelbimo), ji pradės ofensyvos akciją su aprėžtu tikslu;
3. Jei Vokietija mestų savo jėgų didžiumą prieš Lenkiją, Prancūzija, 15 dienų po visuotinos mobilizacijos praslinkus, puls Vokietiją su savo karinių pajėgų mase".

Ką reiškė žodis "masė", galima buvo ginčytis. Pirmasis konvencijos tekstas minėjo "le gros de ses forces", Gamelinas tačiau pareikalavo tai pasakyti daugiskaitoje, atseit "les gros de ses forces"! Užsienio reikalų ministeris Bonnet vėliau aiškino, kad karių kalboje daugiskaita yra silpnesnė negu vienaskaita. Išėitų "les gros" būtų mažiau kaip "le gros"...

Faktinai toji konvencija turėjo išgalioti kar-

tu su politiniu susitarimu, kuris nebuvo sudarytas, todėl galima aiškinti, kad Prancūzija neturėjo teisinio išpareigojimo laikytis tos konvencijos raidės. Be to, kaip matėme anksčiau, Prancūzijos kariuomenės štabas klaidingai įvertino vokiečių faktinį pajėgumą ir apie ofensyvą galvojo tik po dviejų metų pasiruošimo.

Už tat karą paskelbus prancūzų armija nepajudėjo iš vietos. Jai net buvo įsakyta nepradėti jokio susirėmimo. Lygiai toks pat įsakymas buvo duotas ir iš vokiečių pusės.

Hitleris, kaip atsime name, karą pradėjo tikėdamasis, kad Vakarai nieko nedarys, todėl kai Anglija rugsėjo 3 d., o po trijų valandų ir Prancūzija karą visdėlto paskelbė, jis jautėsi labai prislėgtas, dar labiau jo artimiausia aplinka ir generolai. Tačiau greitai jis vėl pradėjo tikėtis, kad Vakarai jam karą paskelbs tik formaliai.

Nepaisant tokio įsitikinimo ir jis turėjo sunkios abejonės valandų. Taip, pavyzdžiui, rugsėjo 7, jo armijom sėkmingai žygiuojant į Varšuvą, Hitleris studijuodamas Vakarų fronto žemėlapi, išmeigė savo akis į Kaiserstuhl bei Breisbach apylinkę ir samprotavo: "Čia tėra vos keletas batalijonų neparuostose pozicijose. Jei priešas persikeltų per Rheiną, mes neturime po ranka pakankamai jėgų jį atmušti. Tada atsisiras greitai tinstanti votis, kurią nepaprastai sunku būtų amputuoti ir ji galėtų užkrėsti visą frontą".

Mat, vadinama West wall -- Vakarų įtvirtintas pylimas -- 1939 m. rudenį, kalbant su generolu Jodl, tebuvo tik didelės statybos vieta (eine grosse Bustelle). Rimto puolimo atrėmimui ji dar nebuvo paruošta. Dauguma 14.000 bunkerų buvo apsaugoti tik 80 cm betono danga. Kad atsilaikytų prieš prancūzų sunkiąją artileriją, kurios tie turėjo pakankamai, būtų reikalinga bent 3,5 metro danga. Pagal planą Vakarų pylimas, kaip dar Siegfriedo linija vadinamas, turėjo būti baigtas per 15 metų. Hitleris įsakė jį užbaigti per metus.

Nors statybą skubiai vykdė apie pusė milijono darbininkų, tačiau jos reikėmė buvo tik propagandinė. Sumaniai paskleisti gandai jai davė nenugalimos tvirtovės aureolę.

Tuo laiku, kai lenkai dar narsiai kovėsi beviltiškoje situacijoje, prancūzai per sieną pasiuntė vos keletą žvalgybos būrių. Lenkų pasipriešinimui mažėjant ir toji akcija buvo sustabdyta. Tai tačiau nekludė gen. Gamelinui parašyti maršalui Ridz-Smigly, kad "daugiau kaip pusė mūsų aktyvių divizijų jau kovoja". Toliau jis aiškino, kad "Mes esame įstrigę apkasų kare prieš

cūzai ir nebandė pravesiti".

Prancūzija, vėliau konstatavo Charles de Gaulle, "prasidėjusioje Europos tragedijoje turėjo rolę aukos, kuri ramiai laukė iki ateis jos eilė". Laukti nereikėjo labai ilgai. Pavasarį -- gegužės 10 dieną -- Hitleris savo smogiamaisiais jėgais nukreipė prieš ją. (vm)

(Pabaiga)

WANTED AT ONCE 1ST CLASS SKILLED SHEET METAL FINISHERS

Processing company needs qualified FULL and PART TIME men to work on automotive sheet metal repairs. \$3.91 per hour, plus full company benefits.

Export Processing Co.

Apply 19925 Hoover Rd. or call Mr. Guilbault, (313) 371-6400.

(68-74)

We Offer To Savers

SAVINGS CERTIFICATE

5 1/4%

6 or 12 MONTH

\$10,000 or MORE

Savings certificates issued for six months or one year--in minimum amounts of \$10,000.00, and thereafter in multiples of \$1,000.00. Earnings are paid at maturity.

4 3/4%

per annum

Passbook Savings Accounts

Paid Quarterly

Computed and Paid

as of:
Mar. 31 -- June 30
Sept. 30 -- Dec. 31

5%

6 or 12 MONTH

\$5,000 or MORE

Savings certificates issued for six months or one year--in minimum amounts of \$5,000.00, and thereafter in multiples of \$500.00. Earnings are paid at maturity.

Mutual Federal Savings

AND LOAN ASSOCIATION

2212 W. CERMAK RD.
Chicago, Ill. 60608
Virginia 7-7747

PETER KAZANAUSKAS, PRESIDENT

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI

MAŽEIK & EVANS

6845 SO. WESTERN AVE., CHICAGO, ILL.

**TRY S MODERNISKOS
AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS**

Mašinoms vieta

REpublic 7-8600 REpublic 7-8601

PETKUS

LAI DOJIMO ISTAIGA

MARQUETTE PARK CHICAGO
2533 W. 71 St. Tel. GR 6-2345-6

CICERO ILLINOIS
1410 S. 50 Ave., Tel. TO 3-2108-9

TRY S MODERNISKOS KOPLYČIOS

DIRVA

THE LITHUANIAN
NEWSPAPER

6907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103

Telephone: (216) 431-6344

Second-Class Postage paid at Cleveland, Ohio.

Published Two Times a Week

every Wednesday and Friday

by American Lithuanian Press Radio Ass'n.

VILTIS, Inc. (Non-profit).

Subscription per year \$13.00. Single copy 15 cents.

Editor Vytautas Gedgaudas.

Business Manager Kazys S. Karpius.

Dirva išeina trečiadieniais ir penktadieniais.

Prenumerata metams \$13.00, pusei metų \$7.00.

ŠIS BEI TAS

• Sendraugių ateitininkų stovykloje kun. Celiešius pareiškė naują ir visiems įdomią mintį, kad -- būtinai turėtų būti dar šventaisiais paskelbti (greta Jurgio Matulaičio) trys žymieji mūsų tautos ir Bažnyčios vyrai: Merkelis Giedraitis, Motiejus Valančius ir vienintelis mūsų kardinolas Jurgis Radvila. Reikia manyti, kad jų darbų šventumui pripažinti savo laiką -- trukdė jų lietuviškumą, kurią mūsų "broliai" kaimynai skelbė esant vien smerktiną pagonybę. Mūsų tauta visą laiką jaučia skriaudą, kad palyginamai su kitom tautom -- mūsų šventųjų vengta pripažinti. O pvz. bent Motiejaus Valančiaus asmens dvasinių jėgų bei darbų didybė ligi šiol visus stebina: argi ne stebuklas, kad vienas žmogus (su gabią pasirinktais padėjėjais), sunkiausiu baudžiavų ir caro priespaudos metu -- visą Lietuvą iškėlė aukštyn į skaidresnį gyvenimą, valstietį ištraukdamas iš pasibaisėtino girtybės lūno ir įstatydamas į pažangiai realų kelią, net jam rankon įteikdamas populiarias ir naudingas bei literatūriškai patrauklias knygas?

• Mokytojų studijų savaitėje buvo išsitarta ir apie būtiną reikalą kiekv. lituanistinei mokyklai įsigyti po bibliotekėlę. Tačiau gaila, kad tas klausimas nebuvo giliau išgvilvendamas. O reikėtų švietimo planuose kaip tik jam skirti jautresnio dėmesio. Jaunas amžius yra gana imlus knygų skaitymui, tik reikia jam tinkamą lektūrą po nosia pakisti, smalsumą pakastinti. Visi žinome, kiek įtakos daro į bendrą lavinimąsi gausesnis knygų skaitymas. Mėgstas knygas vaikas tuojau atstoja mokslo dalykuose visa galva aukščiau už kitus. Ne tik kiekvienai mokyklai yra būtina turėti po nuosavą lietuvišką biblioteką, bet turi būti išdirbtas smulkesnis planas, kaip moksleiviai įtraukti į nuolatinį skaitymą ir paverstini nuosirdžiais knygos mėgėjais.

• J. Jakštas stebisi, kad mūsų visuomenė yra abejinga Liublino unijos sukakčiai. Atrodo, visai suprantama, kad negerą, nemalonų ir sau nuostolingą įvykį nesinori ant delno pasiklojus dar žiūrėti arba ir viešumai garsinti. Betgi, antra vertus, gal būtų, šiandien kaip tik mums pravartu visus nesėkmingus praeities faktus kruopščiau palukštenti, kad -- panašios nelaimės daugiau mūsų tautai nepasikartotų. Iš klaidų reikia pasimokyti. O Liublino unija ryškiai parodo mūsų perminkstą charakterį, mūsų perdidelį pasitikėjimą kitų krikščioniškom dorybėm bei gera valia. Mes turime uoliau gudrintis politinių painiavų moksloje ir išsidėmėti, kad derybose su kaimynais nesitiktume jokio gailestingumo. Vien kieta ir atkakli taktika neša teisingus rezultatus.

• Alg. Budreckis rašo apie Jogailą (Karys, nr. 4): "Kažkodėl Jogaila nedrįso stoti į kautynes su nusilpusia Dimitro kariuomene ir atimti jam pergalės laurus. Kulikovo mūšis iš tikrųjų baigėsi lygiomis. Totoriai neįveikė rusų, o rusai nesumušė totorių. Pergalė priskirta Dimitriui, kad jo pusiau išskersta kariuomenė išstovėjo vietoje, nepasitraukusi iš karo lauko tris dienas". Taigi, Jogailos bailus ir nekovingas būdas ir šiuo atveju gana ryškus. Todėl dabartiniai lenkų žygiai Žalgirio mūšio pergalės laurus skirti Jogailai, Vytautą laikant vien eiliniu jo padėjėju, antraeilu vadu tose kautynėse -- visiškai neįtikėtinas ir klaidingas. Net gaila mums jų, kad tokiu šališkumu patys save pažemina, o sykiu ir žlugdo mūsų pasitikėjimą jais. O mums dabar nuosirdžiai norėtųsi gražių santykių su visais kaimynais, ypač reikiant jungtis bendron kovon prieš pavergėjus bolševikus.

SKIRPSTAS

Amerikos Lietuvių Kongreso esminiai bruožai

ALTarybos suorganizuoto kongreso, trukusio dvi dienas, darbus galima sutraukti į keletą esminių tezių, kurios yra labai svarbios lietuvių veikloje dėl Lietuvos krašto ir tautos laisvės, kuri šiuo metu yra sušpinuota Sovietų Rusijos okupacijos režimo. Kongreso metu buvo skaitytos keturios pagrindinės paskaitos -- referatai. Kiekvienas jų buvo įdomus, bet ne vienos svarbos, nors ir susiliejo į vieną darnų tautinės vienybės simbolį. P. A. Devenienė savo pranešimu atkreipė kongreso dėmesį į šalpos svarbą ne tik dėl to, kad per šalpą išreiškiamė krikščioniškąją moralę ir meilę žmogui -- savam tautiečiui, bet per

šalpos darbą -- per siuntinėlius, išsiųstus į Lietuvą ar Sibirą, atliekame tam tikrą politinį veiksmą. Per šalpą parodomė, jog tremtiniai nėra kokie tai nusikaltėliai, kurie užmiršo savą kraštą, bet kurie supranta, kad pavergtųjų sunkią buklę svetimųjų priespaudoje. Per Balfą lietuviai vykdo politinį veiksmą, nors ir ne tiesioginį.

V. Vaitiekūnas, nuskaidydamas savo referate dabartinę lietuvių tautos būklę, atkreipė dėmesį kongreso atstovų ir visų, kurie rūpinasi Lietuvai laisvės siekiais, jog reikia imtis skubios akcijos, kad tautos rusinimą sutrukdyti ir genocidą pašalinti iš Tėvų žemės.

(Nukelta į 4 psl.)

NŪDIENĖ LIETUVA IR JOS KRYŽIAUS KELIAS

STASYS ŽYMANČAS

Nors nuo Baltijos valstybių sovietų okupacijos pradžios ir pilnutinio jų kraštų susovietinimo praėjo jau beveik 30 metų, neskaitant vokiečių okupacijos kelerių metų pertraukos; sovietinių rusų akyse Pabaltijo kraštai tebėra Europa.

Kaip nurodo lenkų žurnalo "Kultura" bendradarbis E. Žagiell savo straipsnyje apie nūdienę Lietuvą, savo artimųjų iš Amerikos siuntiniais remiami lietuviai, ypač Kaune ir Vilniuje, yra gražiau, geriau ir skoningiau apsirėngę už rusus, o Ryga bendrai yra laikoma sovietinių vyriškų madų sostine.

Latvijos ir Lietuvos pajūris kimšte prikimštas šimtais tūkstančių rusų bolševikinio elito, sovietinių turistų ir atostogaujančių. Norintieji gauti informaciją apie Palangą ir jos tollesnio plėtimo planus turi kreiptis į Maskvą, kur jie gali jų rasti daugiau ir greičiau, negu Vilniuje.

Užsienio turistai yra išleidžiami į Vilnių ir Rygą, tačiau lankyti provincijoje jiems uždrausta. Tokiu būdu lietuvių ar latvių kilmės užsieniečiai, atlikę kelių tūkstančių kilometrų kelionę negali net aplankyti savo tėvų kapų. Provincijoje gyvenantieji jų artimieji patys prašo jų ten nelankyti, nes tas lankymas gali jiems atnešti nemalonių pasekų.

Nūdienis gyvenimas Lietuvoje nėra džiaugsmingas. E. Žagiell rašo, kad viena turistė iš Lenkijos, kuri tris dienas išbuvo Kaune, per tą laiką nesutiko nė vieno besišypsiančio žmogaus.

Palyginus su Lenkijos jaunimu, Lietuvos jaunimas atrodo labiau susidrausminęs, rimtesnis ir daugiau abejingas religijos atžvilgiu.

Lietuviai veržiasi į mokslą. 1966/67 m. Lietuvoje veikė 4.000 bendrinių mokyklų su puse milijono mokinių. Tame tarpe buvo 200 mokyklų su lenkų dėstomąja kalba, kuriose mokėsi 22.000 vaikų. Lietuvių mokyklose mokėsi 83% visų Lietuvos vaikų. Tai aukščiausias nuostipis gimtąja kalba besimokančių vaikų visose sovietinėse respublikose, išskyrus rusų.

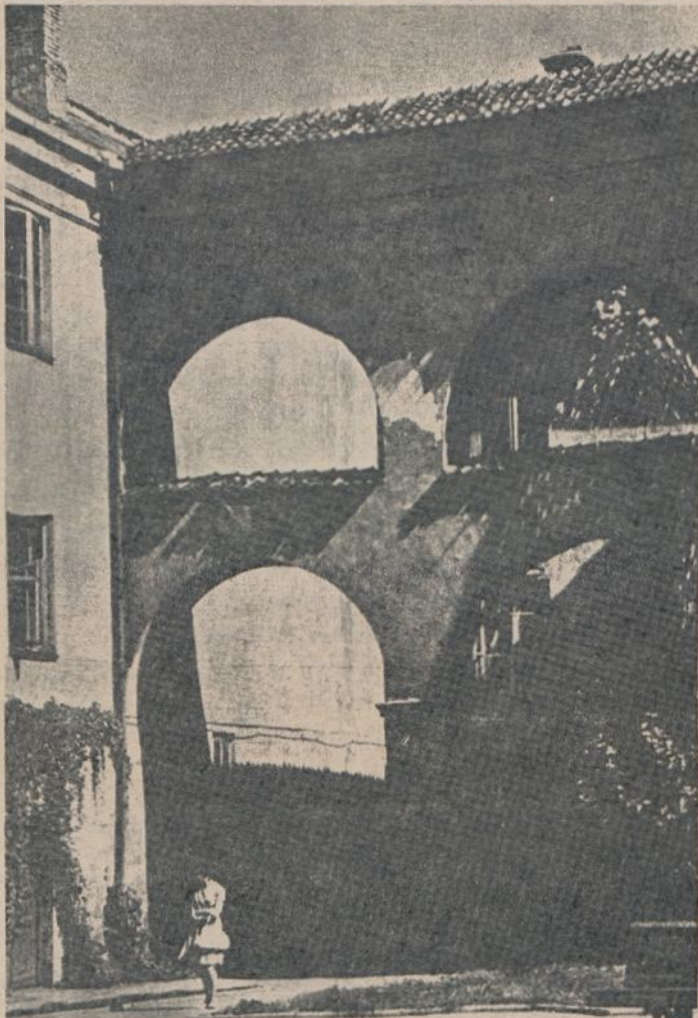
1959-67 m. bėgyje lenkų kalba besimokančių vaikų nuostipis krito nuo 6% iki 4%, o rusų dėstomąja kalba besimokančių vaikų skaičius pakilo nuo 11% iki 13%.

Vidurinės mokyklas kasmet baigia apie 20.000 jaunimo. Apie pusę jų toliau tęsia mokslą aukštesiose mokyklose.

Žagiell savo straipsnyje nesumini visų Lietuvos aukštųjų mokyklų, tik nurodo Vilniaus universitetą. Pedagoginį Vilniaus institutą, Mokytojų seminariją Naujojoje Vilnioje su lenkų dėstomąja kalba, Kauno Politechnikos ir Medicinos institutus, Dailių menų

akademiją.

Vilniaus universitetas šiandien atitrukęs nuo senosios batorinės tradicijos, dabar vadinas vieno pirmųjų lietuvių komunistų Kapsuko vardu, kurio tikroji pavardė buvo Mickevičius. Taigi tuo būdu liko lyg ir iškeltas Mickevičiaus vardas, tik, deja, ne Adomo, kuris yra su Vilniaus universitetu ir jo tradicijomis neatsiejamai surištas, bet kaip E. Žagiell lenkiškai rašo, "Vincasa", kuris iš viso mažą ką bendrą teturėjo su bet koku universitetu, nekalbant jau apie mokslą. Kaip žinoma, išvartytas iš Seinų kunigų seminarijos, Kapsukas nebaigė nė gimnazijos.

Vienas iš Vilniaus universiteto kiemų.

Vilniaus universitete veikia 7 fakultetai: fizikos - matematikos, chemijos, gamtos, medicinos, istorijos-filosofijos, ekonomijos ir teisės. Be to, jame veikia trys nepriklausomos katedros: kompartijos istorijos, fizinio auklėjimo ir estetinio mokymo. Vilniaus universitetui pat priklauso botanikos sodas, Adomo Mickevičiaus muziejus, astronomijos observatorija, geologijos - mineralogijos muziejus, zoologijos muziejus ir universiteto biblioteka su 1,7 milijonai tomų knygų.

Pedagoginiame Vilniaus institute be kitų skyrių veikia lituanistikos, polonistikos, rusistikos ir svetimųjų kalbų skyriai. Be to visoje Lietuvoje dar veikia apie šimtas mokslo institutų, kuriuose dirba virš 3 tūkstančių mokslo darbuotojų.

Kažin kodėl E. Žagiell visai nemini Lietuvos mokslo akademijos ir jos mokslo tyrimo institutų. Sovietinėje sistemoje mokslo akademijos vaidmuo planuojant, vykdančios ir kontroliuojant tyrimo darbus yra nepaprastai didelė ir ji sudaro vieną pagrindinių sovietinio režimo ramsčių. Mokslo tyrimo darbai, surišti su respu-

blikos pagrindinėmis pramonės šakomis: elektronikos, metalo, galvanizacijos, plastikos, dirbtinių medžiagų ir pan., iki šiol buvo centralizuojami Vilniuje. Šiais metais Kaune iškilus naujas elektronikos institutas, kurio 20 pastatų plotas siekia 20.000 kv. mtr. Tokiu būdu Vilnius gali netekti iki šiol toje srity turėto pirmumo.

Kaip pavyzdį Bažnyčios persekiojimui okupuotoje Lietuvoje pavaizduoti E. Žagiell nurodo, kad Vilniuje iš 34 bažnyčių veikia tik 5. Aušros Vartai oficialiai laikomi architektūros paminklu, kurių stebuklingasis paveldas faktinai neva-

jų nusistatymas komunistinio režimo atžvilgiu nėra vienodas. Kolchozininkai, kurie tikruomoje tere valstybiniai baudžiauninkai, daugumoje yra suterorizuoti režimo priešai. Tuo tarpu jaunoji lietuvių inteligentija veda kovą su rusais dėl pirminių pozicijų ir privilegijų dabartiname režime, kuri pakeisti šiuo metu ji jokios realios galimybės nemato.

Pagrindinį pavojų tautai ir jos atečiai lietuvių mato tiesiogiam rusų išgalėjime ir rusifikacijoje. Todėl, pavyzdžiui Svetlanos Stalinaitės iškeiktas Berija laikomas buvęs "geras", nes jis mėginęs atsiremti tautinėmis respublikomis, pradėjęs kelti rusus iš Lietuvos ir porai metų pristabdęs rusifikaciją. Chruščiovas -- "blogas", nes jis buvęs aršus rusifikatorius ir sustiprinęs religijos persekiojimą. Ypač pavojingą laikomas Chruščiovo ūkinės decentralizacijos planas, pagal kurį Lietuva turėtų sudaryti vieną ūkinę sritį su Karaliaučiaus apygarda, kurioje gyvena 800.000 rusų. Pasak E. Žagiell, Karaliaučius dar gali tapti Lietuvai tikru Maskvos Trojos arklu.

Lietuvių priešinimasis rusifikacijai, rašo E. Žagiell, yra visuotinis, solidarūs ir gan sėkmingas. Tam tikra prasme jis primena lenkų priešinimą vokiečių okupacijai Poznanės krašte prieš I Pasaulinį karą. Tokia lietuvių laikysena taip pat lemiamai veikia įgimtas lietuviškas užsispyrimas, pajauta vakarietiško pranašumo santykiuose su rusais ir legendarinis lietuvių gudrumas, kuris pasireiškia jų sugebėjimu vesti dvigubą lošimą ir savo nacionalizmą pridengti išoriniu lojalumu.

"Tiek skurdžių žinių apie Šventąją Lietuvą", baigia savo straipsnį lenkų žurnalo "Kultura" bendradarbis E. Žagiell. Jo pateiktą bendrą nūdienės Lietuvos vaizdą būtų galima daug kur papildyti, pataisyti ir patikslinti. Rusų okupuotos prievarta susovietintos nūdienės Lietuvos gyvenimas yra toks sudėtingas ir painus, jame tiek gausu prieštaravimų ir priešingybių, jog dažnu atveju tampa pačiam klausimui atsakyti reikia ne vieno, o kelių atsakymų. Todėl įvairių dabartinės Lietuvos gyvenimo reiškinų vertinimas neretai susiduria su sunkumais ir sukelia nesutarimų.

Nūdienės Lietuvos atsiekimus švietimo srityje ir jos laimėjimus pramonės gamyboje E. Žagiell laiko teigiamais ir girtiniais, žemės ūkio sužlugdymą ir visuomeninius politinius santykius -- skaudžiais ir apgailestinais.

"O viso šio laikotarpio įvykių visuma tai Kryžiaus Kelias krašto, kuris per 30 metų neįstengė pilnai atitaisyti jo gyventojų atžvilgiu jam padarytų gyvybinių nuostolių".

Skaityk ir platink
DIRVĄ

Amerikos Lietuvių Kongreso...

(Atkelta iš 3 psl.)

mės. Šiuo referatu p. Vaitiekūnas iškėlė pagrindinę veiklos bazę, dėl kurios turėtų susirūpinti visi veiksniai kurie dirba Tautos vadavimo darbe iš rusiškojo imperializmo ir eksploatavimo.

Alg. Kasulaitis savo referate nurodė tam tikrus trūkumus Lietuvos laisvės byloje ir davė sugeistas kas reikėtų daryti. Jo referatas buvo vienas įdomiausių. Jis pabrėžė trūkumą, kuris atspindi veiksmų veikloje. Pagrindinė jo pranešimo tezė -- planingumo stoka. Ypač smarkiai akcentavo nepakankamo veiklos gairių nustatymą ir nebuvimą glaudesnio bendradarbiavimo su ukrainiečiais. Panašiu klausimu neseniai rašė "Karyje". Vilniaus Krašto Lietuvių S-gos dabartinė vadovybė, kiek man žinoma, palaiko ryšius su ukrainiečiais. Bet kol kas šioji idėja dar nebuvo visų mūsų veiksmų tinkamai -- teigiamai įvertinta. Reikia atsiminti, kad mūsų kaimynai lenkai niekad nebuvo ir nebus mūsų draugais, kaip ir iki šiol jie buvo mūsų priešai. Tik ukrainiečiai galėtų atsverti tą didelį neigiamą kaimynišką balansą.

Be to, Alg. Kasulaitis atkreipė rimtą dėmesį į mūsų diplomatų kadrų paruošimą. Seniesiems diplomatams pasitraukiant į poilsį, neturime pakaitalo. Ši problema taip pat svarbi.

Paskutinis referatas susideda iš keturių autorių -- kan. V. Zakarausko, J. Daugėlos, J. Jasaičio ir dr. K. Šidlausko, palietė kelis klausimus. ALT skyrių steigimo, informacijos centro organizavimo, jaunimo problemas ir nurodė ką reikia dabar daryti.

Dr. K. Šidlauskas iškėlė labai svarbų klausimą būtent: kongreso nutarimą, jog Lietuvos krašto okupacija nėra iš-

DABARTINĖ LIETUVIŲ TAUTOS PADĖTIS (2)

MASKVA DEMONSTRUOJA LIETUVA SOVIETINE RESPUBLIKA

V. VAITIEKŪNAS

Maskvai labai rūpi demonstruoti Lietuvą kaip sovietinę respubliką. 1965 spalio 25 maskvinė Sąjunga Draugystei su Užsieniais buvo surengusi priėmimą Maskvoje akredituotiems užsienių diplomatams, kad pristatytų jiems vadinamą "Lietuvos Tarybų Socialistinę Respubliką" ir jos laimėjimus. Priėmi-

provokuotas veiksmas ir todėl JAV nepripažįsta sovietų inkorporavimo ar aneksijos Lietuvos krašto. Šis jo iškeltas klausimas tiek svarbus, jog ALT ir kiti veiksniai turi imtis atitinkamų žygių. Bekalbant su dr. Šidlausku tuo klausimu buvau iškėlęs mintį, kad gal būt, remiantis kongreso nepripažinimu Lietuvos prijungimo prie Sovietijos, galima kelti kongrese bylą sovietams už okupuotos Lietuvos jaunimo mobilizaciją ir siuntimą Lietuvos karių prie Kinijos pasienio. Juk tai tarptautinis nusikaltimas -- okupuoto krašto jaunimo mobilizacija karinei prievolei svetimame krašte.

Susumuojant kongreso mintis, pasisakymus, galima suglausti taip pasakyti:

1) Lietuvos kraštui ir tautai vaduoti iš rusiškojo komunistiškojo imperializmo reikalinga visų veiksmų darbų suderinimo.

2) Vasario 16 d. progą renkamos aukos, ALT skyrių ar L. Bendr. Apylinkių, turi būti pasiųstos ALTarybai.

3) Nesivaržyti dėl pirmenybių veikloje, nemėginti veiksmus griauti, bet juos palaikyti ir darbų sritimis pasiskirstyti, derinant jų veiklą.

4) Pagyvinti kraštui vaduoti veiklą, panaudojant naujus būdus ir priemones. (am)

me apsilankė tik Maroko, Ugandos, Šiaurės Korėjos, Šiaurės Vietnamo, Egipto, Sirijos, Tuniso, Kubos atstovybių žemesnieji pareigūnai.

1968 gruodžio 9 Maskva vėlsuorganizavo "Lietuvos Tarybų Socialistinės Respublikos" atstovų susitikimą su sovietiniais ir užsienių spaudos atstovais. Susitikimo šeiminku buvo padarytas "LTSR Ministrų Tarybos" atstovas prie Sovietų Sąjungos Ministrų Tarybos. Pagal "Tiesą" susitikime apsilankė apie 40 kraštų spaudos atstovai, bet kurių kraštų, konkrečiai neišvardino.

Per paskutinius du mėnesius - trejus metus yra padažnėję įvairių kraštų kompartijų delegacijų lankymasis Lietuvoje. Pvz. Kanados, Airijos, Švedijos, Britanijos, Australijos, Belgijos, Čilės. Yra padažnėjęs taip pat lankymasis delegacijų tokių draugijų, kaip Italijos - Sovietų Sąjungos draugystės, Suomijos - Sovietų Sąjungos draugystės, etc. Tokie lankymais turi pamažu pripratinti pasaulį prie status quo.

SOVIETINĖS INDOKTINACIJOS TIKSLAI IR PRIEMONĖS

Lygiagrečiai Kremliui labai rūpi, kad, anot Sniečkaus, "kiekvienas darbininkas, kolchozininkas, inteligentas giliai suvoktų, jog tolesnis sovietinės Lietuvos klestėjimas ir stiprėjimas gali būti tik Sovietų Sąjungos tautų šeimoje", kad būtų visaip stiprinama "ekonominė ir gynybinė mūsų Tėvynės (Sov. S-gos) galia", nes "stiprinti Sovietų Sąjungą yra šventa kiekvieno žmogaus pareiga". (Tiesa, 1968, 7.13; 10.11.) Kad šie tikslai būtų įgyvendinti, reikia, kad būtų iškalti ir mūsų tau-

tos sąmonę, pirmiau jais turi persiimti patys partietiečiai. Tokiam partietiečių indoktrinavimui veiklia ištisa vadinamopartinio švietimo sistema: 2 metų pradinio partinio lavinimo 128 pamokos; 4 metų vidurinio partinio lavinimo 256 pamokos ir 4 metų aukštojo partinio lavinimo marksizmo - leninizmo vakariniai kursai ir Vilniaus aukštoji partinė mokykla. Pvz. 1967-1968 mokslo metais vien Kaune veikė 40 pradinio partinio lavinimo mokyklų ir 30 vidurinių. Per 9000 propagandistų vykdo tą partinę indoktrinaciją.

Šalia partinių indoktrinacijos mokyklų veikia ir bendro pobūdžio indoktrinacinės mokyklos specialiai masių propagandistams ruošti. Jos yra pradinės 2 metų su 96 pamokomis ir vidurinės 4 metų su 192 pamokomis.

Masinių indoktrinaciją vykdo "Žinių" draugija apjungianti apie 10,000 mokytojų, apie 5000 žemės ūkio ir sveikatos reikalų specialistų ir apie 10,000 įvairių kitų profesijų propagandistų.

O pati didžiausia sovietinės indoktrinacijos mašina okup. Lietuvoje yra susovietinta Lietuvos mokykla. Nekalbant apie istorijos pamokas, okup. Lietuvos švietimo Ministerijos nustatytoje bendrojo lavinimo mokykloms lietuvių kalbos programoje randame pamokas tokiomis temomis: Spaliukų simbolika, Tarybinės armijos kariai, Gagarinas, Leninas, Tereškova, Spalio revoliucija, Armijos diena, Tarptautinė moters diena, Lenino revoliucinė veikla, Leninas didžiojo spalio vadas, Leninas -- komunistų partijos kūrėjas, Leninas -- kovotojas už darbo žmonių laimę, Leninas -- pirmos

pasauly socialistinės valstybės kūrėjas, Leninas ir raudonoji armija, Leninas ir partija, Kam turim būti dėkingi už savo laisvę, Žiemos rūmų šturmavimas, ir pan. ("Tarybinė Mokykla", 1966, Nr. 5, p. 5; 1967, Nr. 12, p. 43.)

Bendrojo lavinimo mokyklos aštuntai klasei įvestos specialios pamokos -- pokalbiai apie sovietinę visuomenę, o devintai klasei -- visuomenės mokslo pamokos, kurių vienas iš uždavinių yra "nušviesti mokiniams Jungtinės Valsybės susitelkusių lietuvių nacionalistų nusikalstamus planus". ("Kommunistas", 1965, Nr. 2, p. 44.)

Svarus indoktrinacijos vaidmuo skirtas mokyklų kariniams vadovams, kurie ruošia okup. Lietuvos jaunimą sovietinei karinei tarnybai.

Indoktrinacija pradeda nuo pačių mažųjų mokinių, kurie iki 10 metų amžiaus telkiami į vadinamą "Spaliukų" būrius, nuo 10 iki 14 metų amžiaus -- į pionierius, nuo 14 iki 28 metų amžiaus -- į komsomolą.

Ne be pagrindo Estijos, Gudijos, Latvijos ir Lietuvos propagandistų konferencija 1966 džiaugėsi, kad "internacionaliniai klubai, broliški tautų šventės, tematiniai vakarai, žygiai karo kovų keliais, bendros (Sov. S-gos tautų) pionierių ir moksleivių stovyklos, sporto varžybos, keitimasis delegacijomis, ekskursijos -- daro didelį poveikį jaunimo pasaulėžiūros formavimui". ("Tiesa", 1966.11.29.)

O kur dar radijas, televizija, periodika, grožinė literatūra, dailė, muzika, teatras, filmas? Okup. Lietuvos 100 gyventojų išeina 9 vietos kine, 10 televizorių, 53 radijo imtuvai (įskaitant garsiakalbius), 50 knygų bibliotekose, 154 egzemp. periodikos. Vien partinių mokyklų studentams per metus išeina apie 50 brošiūrų pusės milijono tiražo, o masių indoktrinacijai dar per 20 leidinių apie milijono tiražo.

Savo ruožtu kultūros politrukai nesiliauja ka-

lę, kad "menas privalo tarnauti proletariatui", privalo "vykdyti svarbias komunizmo statybos funkcijas". ("Tiesa", 1968.10.11.) Anot Mielaičio, "jeigu rašytojas turi ryškią partinę poziciją... jis visuomet bus laisvas savo kūryboje." ("Tiesa", 1967.3.6) Užtat tikroji kūrybos laisvė, ne partijos rėmuose, jam yra nihilizmas. Todėl jaunesiems rašytojams organizuojami "kūrybiniai seminariai", "kūrybinės stovyklos", kur politrukai jiems aiškina, kodėl ir kaip kompartija vadovauja kūrybai.

Dailininkams nustatyta, kad jų uždavinys "savo menu padėti laimėti socialistinę realybę", ("Tiesa", 1965.9.12.), kad "Partiškumas neat-skiriamas tarybinio meno bruožas ir jis mūsų dailininkų kūriniais suteikia ryškų idėjinį skambesį." ("Kultūros Bazarai", 1966. Nr. 4, p. 9.)

Anot Vilniaus Dailės Instituto rektoriaus, "jei kam susidaro iliuzijos, kad tarybinėje mokykloje gali atsirasti vietos ir formalistiniams, abstraktiems pasireiškimams, -- tas labai apsirinka". ("Literatūra ir Menas", 1968. Nr. 31, p. 3.)

Muzika ypač tinkama propagandai priemone. Todėl ir skamba kanta-tos "Spalio šlovė", "Žodis revoliucijai", poema "Apie išvaduotoją", "Su kovos vėliava", arba stačiai "Daina apie Leniną". ("Komjaunimo Tiesa", 1967.3.28.) Todėl ir naujosios operos perdėm su propagandiniu pasaulu. "Kryžkelėje" -- apie nacių okupaciją, "Paklydę paukščiai" apie dypukus, "Saulės miestas" apie ateizmą, "Rožės žydi raudonai" apie sovietinius partizanus.

Ką bekalbėti apie filmus! Ypač vadinamus dokumentinius. Juk ir vadinami meniniai filmai yra perdėm pajungti sovietinei indoktrinacijai. Jų kai kurie savo atgarsiais net laisvųjų lietuvių solidarumą sudrumstė.

(Bus daugiau)

VYT. ALANTAS

ŠVENTARAGIS

Ištrauka iš XIII amž. kronikos

(25)

Ir vėlgi riterius ir ordino brolius stebino Šventaragio kautynių išmonė, kuri ne tik panašėjo į jų pačių, bet dargi atrodė pranašesnė. Pagal savo paprotį Šventaragis iš pradžios nepuolė, o tik gynėsi, apčiupindėdamas savo priešą ir mikliai žlugdydamas markgrafo smūgiu. Šventaragis netrukopermanyti, kad jo priešas stipresnis už jį ir kad iš-tverme jo nenugalės. Iš ginčo eigos buvo galima laukti, kad, dvikovai prasidėjus, vokiečiai puls galvotrukčiais, tikėdamasis lengvos pergalės, tačiau Šventaragis netrukus susirūpinęs pastebėjo, kad bus apsiriki, nes iš pradžios ir markgrafas tik žaidė, ir atrodė, jog ir jis ieško savo priešą silpnųjų vietų. Ginklams sužvangėjus, riterio tūžmas dingo, ir jo veidą užliejo kautynių pasimagėjimo šypsenėlė: nebuvo jokios abejonės, vokiečiai jautėsi patekęs į savo gaivalą. Šventaragiui dingtelėjo nerami mintis: argi ir tas bulius sugebėtų kautis ne tik raumenimis, bet ir smegenimis? Jei markgrafas primes jamištvermės kautynių būdą, jis išsiaiškvos ir paguldys savo galvą. Tuomet Šventaragis prisiminė savo kar-dininkystės mokytojo Sėlio žodžius: kartais, jei nori nudobti žvėrį, kartodavo jam Sėlis, reikia jį išvilio-

ti iš girios, kitaip sakant, jei nori nugalėti stipresnį priešą, reikia jį išmušti iš pusiausvyros, reikia jam primesti savo kautynių būdą.

Šventaragis dėjosį imas silpnėti ir, tarsi nebeimanydamas atlaikyti priešų spaudimo, pamažėlėmė trauktis atgal. Per markgrafo veidą švystelėjo piktdžiugis. Tiek vokiečiai, tiek puotos dalyviams atrodė neabejotina, kad lietuvis eina silpnyn, kad jo akimirkos suskaitytos. Šventaragis žvilgterėjo į svečius ir sutiko pilną siaubo žvilgsnį Remėzos, kuris sekė dvikovą, prasiiveržęs pirmon žiūrovų eilėn. Markgrafas, nujausdamas artimą pergalę ir galvodamas kad bus pakankamai pažinęs priešą silpnynes, metė ištermės taktiką ir savo kardo smūgiu galia padvigubino. Iš vienos pusės Šventaragis buvo patenkintas, kad "išviliojo žvėrį iš girios", kitaip sakant, kad sugundė markgrafą mesti patvarą ir pereiti į aršų puolimą, bet, kita vertus, pajuto, kad jam iš tikrųjų darosi vis sunkiau atmušinėti priešą smūgius. Ir pačiame kautynių įsiauptyje riteris Šventaragi sužeidė į petį: iš žaizdos pasirodė kraujas.

-- Dvikova baigta! -- sušuko vyskupas atsi-stodamas.

Tačiau markgrafas puolė toliau be atodairos, tarsi vyskupo žodžių ir visai nebūtų nugirdęs. Atrodė, kad priešą kraujo pasirodymas tik dar labiau suerzino jo kraujotroškos aistras. Šventaragiui žaizdos neskaudėjo, tik jis jautė, kad kairioji ranka pamažėlė ima tirpti. Tuomet jis nutarė griebtis paskutinės gudrybės: sužlugdyti priešą dvasiškai.

-- Ar tu girdi, kaip dainuoja mano kargas? Jis užkalbėtas pagoniškais apžavais: jis šaukia tave į

mirties glėbį! -- jis kalbėjo potyliu tarp kardu smūgių.

-- Spiaut man į tavo pagoniškus burtus! Aš nešioju ant kaklo amuletą, kuris saugo mane nuo visokių velniavų. Geriau tu pats šaukis savo raganių pagalbos, nes tuojau atsidursi šėtono karalystėje!

-- Mūsų meškoms tavo amuletas, kaip supuvęs lapelis ant uodegos...

-- Šventojoje žemėje aš mačiau ne tokių pabaisų, kaip tavo meškos...

-- Bet tu nematei tokių gyvačių, kaip mūsų žemėje. Jokie tavo amuletai neišgelbės tavęs nuo mano kardo. Ar tu nematai, kaip aplink mano kardo rankeną apsisvyniojusi juoda gyvatė blykčioja į tavo šaltomis akimis? Ji taikstosi savo nuodingą geluonį suleisti į tavo riebių kūną! Ji pasmaugs tave, apsisvyniojusi aplink tavo minkštą kaklą, o gal tavo riebioje krūtinėje susisuks lizdą ir išperės vaikus....

-- Ne! -- ne savo balsu riktelėjo markgrafas. -- Pirmą jį tave pasmaugs! -- ir, sugriebęs abiem rankom savo kardo rankeną, jis iš visų jėgų smogė į Šventaragi.

Šventaragis tos akimirkos ir laukė: jis žaibiškai pašoko į šalį ir, kai vokiečio kargas atsidaugė į grindis, smogė jam per palinkusį kaklą. Atsiskyrusi nuo pečių, galva trinkelėjo ant grindų, ir iš padrioksėjusio kūno klustelėjo kraujo čiurkšlė.

Svečiai apmirė. Vyskupas mašinaliai dėlėjo kryžius ant krūtinės. Magistras pašoko, tiesdamas ranką į Šventaragi ir prasižiodamas kažką sakyti, bet tuojau ir vėl susmuko kėdėje.

Mirtinoje tyloje lietuviai apleido puotą menę.

DAINININKO KELIO PABAIGA

ALEKSANDRUI KUTKUI MIRUS

"Vakar, rugsėjo 6 d. 5 val. 15 min. po pietų, Chicagoj, Šv. Kryžiaus ligoninėj, mirė Aleksandras Kutkus. Bus laidojamas lietuvių tautinėse kapinėse trečiadienį, rugsėjo 10 d. Gal galėtum tą žinią per radiją pranešti Bostone lietuviams..."

Tie trys sakiniai telefono ragely suskambėjo sekmadienį, rugsėjo 7 d., tuoj po pusės dviliktos, kai mes su retu svečiu iš Lietuvos klausėme Lietuvių Radijo Valandos Laisvės varpų programos. Juos ištarė p. E. Baltrušaitienė, buvo, operos solisto Vl. Baltrušaičio žmona, artima Kutkų šeimos bičiulė. Tuoj susiradau radijo stoties telefono numerį, paskambinau, o po kelių minučių mielasis Petras Viščinis liūdną žinią pranešė Bostono lietuviams.

Menkutis patarnavimas mirusiam buvo atliktas, bet širdis nuo to nei truputį nepasidare lengvesnė...

1959 m., taigi prieš dešimt metų, pats Al. Kutkus savo atsiminimų knygoj Dainininko dalioj (žr. 143 pusl.) taip apibūdino Dainininko kelio pabaigą: "Kurgi dingio dainininko kelias? Ar Vokietijoje padainuotas "Sevilijos kirpėjo" grovas Almaviva buvo toji gulbės giesmė? Atrodo, kad taip. Mano, kaip dainininko, kelias pasibaigė. Nors nebedainuoju, bet kartais dar pagiedu bažnyčiose. Taip maloniai prisimena anie laikai, kai aš, devynerių metų berniukas, pirmą kartą pragydaui prie vargonų, gaudusių po Česlovo Sasnausko pirštais.

Kiekvieno dainininko kelio pabaiga yra jo gili tragedija. Žmogus dar jautiesi visai sveikas, atviromis akimis matai, kad sceninės karjeros metu pasieki savo pajėgumui atitinkamo meninio lygio ir tobulumo, tai kaip gi dabar daugiau nebedainuoti! Iš tikro, argi nėra baisiai liūdna, kad tada, kai esi pažinęs meno slapybes, kai, rodos, galėtum sužibėti visomis vaivorykštės spalvomis, balsinės stygos tau pasako: Gana! Tavo giesmė jau sugiedota!...

Dramos aktoriai, net baletų šokėjai tos tragedijos neišgyvena taip jautriai, kaip dainininkai. Mat, dainininkai ir baletininkai daug ilgiau už dainininkus gali tarnauti meno deivoms Melpomenai ir Terpsichorai. Dainininkai savo jautriomis gerkėmis, kurios nuo kiekvieno aštresnio vėjo pūstelėjimo serga, jau nebegali savo pareigų atlikti, žymiai greičiau nuostoją švelnumo, lankstumo ir grožio.

Ir, štai, ateina ta nelemtoji valanda, kai teatro vadovybė nebeatnauja sutarties... Tai reikškia -- esi išvaromas į gatvę, esi balastas, invalidas... Tokia yra kiekvieno dainininko gyvenimo pabaiga, tokia yra dainininko dalia. Bet tai juk dar nėra mirtis. Dar tu visa širdim turi pajusti, kad niekam daugiau nebesi reikalingas...

Mudviem su žmona tą pabaigą buvo lemta išgyventi švelnesnėje aplinkybėje. Mudu nesulaukėm dienos, kurią būtų mums buvę pašalinti iš teatro, kaip jau nebegalį dainuoti. Mūsų teatrinį darbą nutraukė karas, Tėvynės praradimas, tremtis su jos stovyklomis ir tolimas, tolimas gyvenimas nuo Lietuvos..."

Velionis Al. Kutkus, padainavęs grovo Almavivos vaidmenį Vokietijoje, dar gyveno daugiau negu dvidešimt metų. Tikrai, jis turėjo laiko pajusti, kad jis yra "balastas, invalidas, niekam daugiau nebereikalingas"... Net Chicagoj, kur jis gyveno ilgesnį laiką, niekas neatsigrūžė į jo talentą, į jo sugebėjimus, į jo didelį sceninio darbo patyrimą, į turtingą jo dvasios kultūrą. Al. Kutkus jau nebegalėjo dainuoti, bet jis būtų pajėgęs režisuoti, mokyti, dalytis su jaunesniais savo patirtimi, nes eilę metų dar jis buvo stiprus ir pajėgus dirbti. Deja, dainininko kelio pabaiga atėjo! Tikra, neatsaukiama, neįveikiama! Ir kaip gražiai velionis sugebėjo ją išteisinti, nieko nekardamas, niekam neprieikštaudamas...

Al. Kutkus gimė 1889 m. balandžio 6 d. Šiaulių km., Svė-

STASYS SANTVARAS

dasų vl., Rokiškioaps. Pradžios mokslą, gimnaziją ir universitetą teisių fakultetą baigė Perapily. 1913-1916 m. studijavo dainavimą ir muziką. Ne teisių fakulteto diplomą, o šios studijos nulėmė velionio Al. Kutkaus gyvenimo kelią -- jis tapo dainininku, iš anksto nežinodamas, kad jam teks tokia sunki, o drauge ir tokia garbinga darbų našta savo tautos operiniame teatre.

Aleksandras Kutkus Canio vaidmenyje (Pajacuose).

Al. Kutkus ištisus du dešimtmečius yra buvęs Lietuvos Valst. Operos Teatro pirmasis solistas. Taigi visą tą štemplo darbo ir kūrybinio pakilimo laiką, kada iš menko grūdo išaugo aukšto meninio lygio operos teatras su gausia šeima meno vadovų ir solistų, puikiu choru, geru orkestru ir neblogai organizuota to darbo pagalbine technika.

Pats Al. Kutkus savo atsiminimuose pasisakė, kad Valst. Operos Teatre jis neturėjo priešių. Iš tikro, tai yra tiesa. Nuostabi ir gražitiesa, kaip žmogus, Al. Kutkus teatro užkulisiuose buvo vienodas visiems: kolegoms solistams, scenos darbininkui, choro ir orkestro artistai ar artistui. Visi žinojo jo išsimokslinimą, visi suprato, ko jis vertas yra, bet pats Al. Kutkus jokiu atveju niekam neparodė, kad jis yra už vieną ar kitą visą galva didesnis. Dažniausia bendradarbių tarpe jis būdavo gerai ir optimistiškai nusiteikęs, mėgdavo elegantiškai pajuokauti, o jo susitelkimas darbe buvo tikrai pavyzdingas. Al. Kutkus teatre nuolat spindėjo vidinė šiluma, žavėjo savo paprastumu, o drauge ir gražiom išieškotom manierom. Jis buvo akyli ir jautrus jauniems, tik darbą pradedantiems solistams. Būdamas įžvalgus psichologas, jis mokėdavo gražiai pakalbėti net ir su raguotesnio būdo žmonėmis. Ne vienam jis yra atvėręs savo patyrimų lobyną, ne vienam labai nuširdžiai yra padėjęs spręsti vienokį ar kitokį operinio darbo uždavinį.

Al. Kutkus atsiminimuose Dainininko dalioj yra paskelbti du įdomūs ir būdingi dokumentai. Pirmuoju laikytinas jo dainuotų bei vaidintų vaidmenų sąrašas (43 vaidmenys). Nebus perdėta tarant, kad ne dažnas didžiųjų operos teatrų tenoras gali pasigirti tokiu gausiu vaidmenų turu. Mūsų operos teatro repertuare 1944 m., taigi iki Al. Kutkaus pasitraukimo iš Lietuvos, jau buvo statyti 65 ar 67 operos veikalai. Tik viename-kitame statyme jis nedalyvavo, kur tenorų partija jo balsui buvo per sunki, ar dar dažniau -- per maža. Visa kita, nežinrint, kad pasitaikydavo ir dramatinio pobūdžio dainavimo, slėgdamas save atsakomybės jausmu, jis darbo imdavosi ir vaidmenį sukurdavo. O tai yra pagrindas antrajam dokumentui, kurį miniu: operos orkestro artistas, karikatūrų piešimo mėgėjas R. Džiugas, sėdėdamas orkestro "duobėje", įžvelgė ne tik tą Al. Kutkaus veiklumą ir darbštumą, bet ir tą ploną teisybę, kas veikia operos repertuaro našta. Jis Al. Kutkų, nelyginant kokį žirgą, pakinkė į operos klavirų prikrautą vežimą, kurio kaudė sėdėdami dirigantai M. Buk-

ša ir J. Tallat-Kelpša, kaip ir dera vazyčiotojams, su pakinkytu tenoru stumiasi į priekį. Ta karikatūra nėra kažkokia meninė vertybė, bet, kaip dažnai karikatūrų miestrams pasitaiko, jis iškreiptame veidrodyje parodo apčiuopiamą tiesą. Iš tikro, Al. Kutkus ir buvo tas mūsų operos teatro tenoras, kuris nešė sunkią repertuaro našta, labai dažnai dėl to atsisakydamas asmeninių pramogų, malonumų ir kt. poilsio. Daugelis žinom, kad toji Al. Kutkaus veikla tęsėsi ne metus ir ne du, bet ištisas dvi dekadas.

Aleksandras Kutkus buvo tipingas lyrinis tenoras, bet su tiek pajėgumu balse, kad pajėgdavo nesunkiai įveikti ir dramatinio pobūdžio vaidmenis. Greta G. Verdi Traviatos Alfredo, Gounod Fausto, Rossini Sevilijos Kirpėjo Almavivos -- jis tikrai sėkmingai dainavo tokias roles, kaip Čaikovskio Pikų damos Germaną, Wagnerio Tannhäuserį ir Lohengriną, Leoncavallo Pajacų Caniją, Halevy Žydės Eleazarą ir D'Alberto Pakalnės Pedrą. Jo balsas turėjo net tik švelnų ir malonų tembrą, bet ir pakankamą kiekį jėgos mažesnei ar didesnei draminei įtampai išreikšti. Žinoma, draugeėjo patyrimas, mokėjimas balsinius išteklius valdyti, kur mažiau reikšminga scena -- pasitaupyti, o kur reikia atverti burną ir balso stygas visa jėga įtempti.

Atskirai minėtina Al. Kutkaus dainavimo ir muzikos kultūra. Kaip dainininkas, jis reiškėsi subtiliu ir elegantišku muzikinės frazės atkūrimu. Jo dainavimo niuansai visada pakluso partitūrų dinamikos ženklams ir dirigentų lazdelėms. Al. Kutkus nebuvo monotonus ir nuobodus dainininkas, kuris tik rėkau-ti tesugeba. Pianissimo plonybė ir fortissimo verdantis kraujas jo buvo išsiamoninti ir išgyventi. Pasiekęs tokių solinio dainavimo aukštumų, jis buvo reikšmingas ir įdomus ne tik operos scenoje, bet ir koncertų estradoje.

Netgi dabar, kai ano šviesaus laikotarpio uždanga baigia užsikleisti, kai kam gali susidaryti įspūdis, kad Al. Kutkui lengva buvo savo pašonėje turėti tokį operos meno aristokratą kaip Kipras Petrauskas, kuris buvo didis dainininkas ir aktorius. Tikrovėgi buvo tokia, kad Al. Kutkus nesugniužo ir nepradingo Kipro šešėlyje. Atvirkščiai -- gal ne kartą Petrauskas jam buvo impulsu, skatinančiu pasitempti ir dar spindžiu kitu paugėti. Al. Kutkus ne tik kaip dainininkas, bet ir kaip kapakartorius susirado savo kūrybinį Aš, originalų ir savaimingą, kurio negalima lyginti su jokiu partneriu. Tai buvo ne tik asmeninis Al. Kutkaus laimėjimas, bet ir mūsų operos teatro laimėjimas. Jeigu jis to nebūtų pasiekęs, jis nei žitrovų salėje nebūtų turėjęs tiek draugų ir jo meno gerbėjų, jis nebūtų pajėgęs ir repertuarinio jungo taip sėkmingai traukti.

Velionis Aleksandras Kutkus nepr. Lietuvos Valst. Operos Teatre buvo sau žmogus ir aktorius. Savo talentu, savo kūrybine vaizduote jis pasiekė to, kad ir jo vaidybinė kultūra būtų neeilinė. Al. Kutkus fveikė tikrai nelengvą operos dainininko uždavinį -- apjungti dainavimą ir vaidybą, labai aprėžtame laike išlaikyti pusiausvyrą bei darną tarp tų dviejų operinio meno elementų. Jo vaidyba buvo tokia subtili, kaip subtilus buvo jo dainavimas. Bet... aktoriai ateina į sceną ir nuo jos nueina į dieny sutemas. Liūdna, kai tokią valandą reikia kalbėti apie Al. Kutkų, kuris buvo toks artimas širdžiai...

Argi jau baigtas dainininko kelias? Argi Dainininko dalia, tas puikus Al. Kutkaus atsiminimų pukoštas buvo jo paskutinė giesmė? Iš tikro, anot V. Mykolaičio - Putino, "užgeso žiburiai, nutilo mūsų puota"... Ir rampos ugnys Valst. Operos Teatre Al. Kutkui jau niekad, niekad nebeprašvys. Scenoj jis dažnai keitė savo pavidalų -- jis buvo riteris, atgallautojas, jaunikaits ir tėvas, atstumtas ir persekiojamas mylimasis, vargšas, didrikas, dangaus šviesa apšviestas Lohengrinas ir kvailys Greni-

Švėkšnos gimnazijos auklėtinė Pranė Žymantienė su savo vyru ir "dainuojančia šeima" kuri išpildė meninę programą Švėkšnos gimnazijos auklėtinių suvažiavime Chicagoje, V. Noreikos nuotrauka

Ispūdingai paminėta sukaktis

Švėkšnos gimnazijos mokytojai ir auklėtiniai rugpjūčio 31 d. buvo suskrieję Chicagoj, tos gimnazijos 50 metų jubiliejinių minėjimą atšvęsti. Susirinko apie 250 asmenų iš Vak. Vokietijos, Kanados, JAV ir kitur. Minėjimo šventė praėjo labai sėkmingai su gera programa ir iškiliiu banketu.

Tėvų jėzuitų koplyčioje šv. Mišias atnėšavo gimnazijos auklėtinis prel. J. Kučingis (iš Kalifornijos) koncertacijos būdu dalyvaujant 7 švėkšniškiams kunigams: kun. D. Lengvinui iš Kanados, kun. R. Klumbiui iš Texas, kun. J. Burzdžiui iš Vokietijos, kun. Pakalniškiui iš New Yorko, kun. K. Ruibui iš Illinois ir prel. K. Toliužiui iš Illinois. Vargonavo muz. J. Žukas iš New Yorko, o solo giedojo L. Sodeika.

Po pamaldų prie Laisvės paminklo, vadovaujant buv. tos gimnazijos direktoriui St. Rudžiui, susikaupimu buvo pagerbti okupantų nukankintieji ir mirusieji gimnazijos mokiniai ir geradarai. Paminklo ugnį žiebiė Sibiro tremtinė El. Juciutė ir K. Vainius. Vainiuką prie paminklo padėjo buv. pirmosios mokytojos narė J. Jokubauskienė, I abitur. laidos J. Plačas ir J. J. Račkauskienė, progim. laidos.

Salėje minėjimą pradėjo buv. tos gimnazijos direkt. Alicija Rūgytė, ruošto minėjimo iniciatorė ir komiteto pirmininkė. Akademinei programai vadovavo pakviestas dr. J. Sungaila, atvykęs iš Kanados. Invokaciją sukalbėjo kun. J. Burzdžius.

Alicija Rūgytė skaitė paskaitą "Švėkšna ir Švėkšnos gimnazijos istorinė raida", išsamiai peržvelgdama Švėkšnos istoriją, gimnazijos įsikūrimą ir jos eigą per 50 metų. Iki antros bolševikų okupacijos gimnazija išleido 910 abiturientų. Marius Kasnaitis paskaitė ekrane iliustravo skaidrėmis. A. Rūgytė savo paskaitoj išskėlė didžiulį nuopelnus asmenų, nusipelnusių Švėkšnai ir gimnazijai, kaip tai dr. J. Rūgys, D. Endzelis, prel. J. Macijauskas ne tik pastatę gimnaziją, bet ir puošnį 230 pėdų aukščio bažnyčią už 200 tūkst. rublių aukso rublių (1905 m.), grafas J. Plateris, paaukojęs savo gražiojo parko dalį gimnazijai pastatyti; jis mirė ištremtas į Sibirą 1943 m.

Suvažiavimą žodžių sveikino dr. Al. Plateris mokytojų vardu, Br. Barškėtis mokinių vardu ir kun. dr. J. Borevičius Jaunimo centro vardu. Gauta sveikinimų telegramomis ir laiškais.

Šė, bet esmėje jis buvo vis tas pats Aleksas Kutkus, mūsų brolis, gyvenantis Donelaičio gatvėje...

Deja, Al. Kutkus jau nebegrįš ir Donelaičio gatvėn -- amžinam poilsui jis atgulė Chicagoj lietuvių tautinėse kapinėse. Labai norėtusį guostis viltim, kad ateis diena, kada jo palaikai gals grįžti į Lietuvą, nes tikten ilgus metus bus minimi jo darbai...

Minėjimo komiteto vardu A. Rūgytė ir J. Sudžius įteikė LF reikalų vedėjui M. Reklaičiui čekį, skirtą Švėkšnos gimnazijos fondui. Iš viso L. Fondui švėkšniškiai suaukojo 2500 dolerių.

Meninei programai vadovavo akt. Eglė Vilutienė. Scenai atsidiarius, pirmieji programos pildytojai, pasipuošę tautiniais rūbais, pasirodė Dainuojančioji Žymantų Šeima. Pranė Kunigytė-Žymantienė yra taip pat baigusi Švėkšnos gimnaziją. Muz. Faustui Stroliai sėdus prie pianino iš 9 dainininkų grupės į scenos priekį drąsiai ir su šypsena žengė jauniausioji dainininkė Daiva (5 metų). F. Stroliai akompanuojant, Daiva be suklydimo "išvežė" solo "Kas subatos vakarėlį". Jos broliukas Jonas solo padainavo "Šėriau, šėriau", o Živilė "Vai gražu, gražu". Pagaliau visi su tartinai padainavo keletą lietuviškų dainų. Solo ir bendras dainas publika priėmė jautriai ir gausiais plojimais.

Meninės programos dalyje poetas Adomas Jasas skaitė fragmentą iš savo trečiosios poezijos knygos, St. Vanagai-tė-Petersonienė, El. Juciutė ir Ona Lukienė skaitė kupletus ir kt. aktualijas. Be to, A. Jasas pristatė St. Petersonienės tik ką iš spaudos išėjusią jaunimui eiliuotą knygą "Launė Daunė" su dail. J. Kiburo spalvotomis iliustracijomis.

Svečiai iš Kalifornijos, sol. Birutė Dabšienė ir sol. Rm. Dabšys, akompanuojant pianistei Raimondai Apeikytei padainavo solo ir duetu 6 dainas, kurios tarp vykusiai buvo išpildytos, jog publika, nors jau nuvargusi nuo plačios programos ir belaukianti banketo pradžios, solistais susižavėjo ir nesigailėjo gausių plojimų.

Banketą pradėjo dr. V. Šaulys su nuotaikingu žodžiu ir prašė kun. Ruibį sukalbėti malda prieš vaišes.

Banketo metu R. Apeikytė be gaidų virtuoziškai solo paskambino sudėtingus Chopino ir Beethoveno muz. kūrinius. Besivaišinant publika koncertą išklausė su stebėtina tyła, o baigus ją skambinti išreiškė savo pasitenkinimą gausiais plojimais.

Kai iš tolių vienos vietos suvažiuoja dešimtmečius nesimata bendraklasiai ir artimi draugai bei pažįstami, atsitinka nuostabi netikėtumų. Štai vienas tiesia kitam ranką su paklausiu-

mu "ar bepažįsti?", o užklaustasis tyliarba nebeprisimindamas ištaria ne tikrą sveikinamojo pavardę. O kalbų, kalbų... Lai kas per greitai bėgo, kad su visais apie prabėgusį laiką išsišnekėtų. Ilgainiui darosi viena bendra ir artima šeima.

Besivaišinant vyko ir šokiai, kuriems grojo Švėkšnos gimn. absolventas L. Bichnevičius, su savo pargarsėjusiu 7 asmenų orkestru.

Gretimoje klasėje buvo surošta gimnazijos istorinė foto ir spaudos paroda, kuria suvažiavusieji labai domėjosi. Parodą tvarkė A. Rūgytė ir fotografas V. Noreika, kuris šiai parodai įdėjo daug laiko ir sumanumo.

Sekančią dieną po minėjimo neskaitlingas vietinių ir tolimųjų svečių būrelis vėl susirinko į pamaldas (Jezuitų koplyčion) ir "Ilučių sutvarkymui" Jaunimo centre. Besivaišinant nuoširdūs ir neužbaigiami pašnekėsiai užsitęsė net iki vakarių. Su dideliu pritarimu čia buvo priimtas A. Rūgytės pasiūlymas įsteigti švėkšniškių draugiją. Be kitų, E. Juciutė, kuri antros bolševikų okupacijos metu buvo kalinta ir ištremta, prieš 3 metus apsigyvenusi Bostone, įdomiai papasakojo apie okup. Lietuvoje gamintą filmą "Kalakutai", kuris buvo filmuojamas Švėkšnos miestelyje. Filmas pasižymįs stiprių antireligingumu. Pagrindinę rolę vaidinęs švėkšniškias gerai pažįstamas Nap. Bernotas, buvęs bolševikų ištremtas Sibiran 5 metams. N. Bernotas buvo ten jau žymus artistas ir režisierius. Prieš keletą metų vežant sunkvežimį statybinių medžiagų sau statomam vasarnamiui Palangoje, žuvęs sunkvežimiu atsitrenkus.

Inž. J. Rūgys dvarų ir bažn. senuose archyvuose suradęs jog Švėkšnos istorija slepiasi gilioje senovėje. Jau 1509 m. istoriniai dokumentai rodo, kad tuo metu jis buvo didelis miestelis, net su 12 karčiamų. Švėkšna rubežiuojasi su Klaipėdos kraštu. Priklausė Tauragės apskr. čiu, dabartiniu metu yra pri-skritas Šilutės rajonui.

Minėjimui buvo sudarytas veiklus komitetas, bet daugiausia darbo pašventė A. Rūgytė. Minėjimą filmavo Lietuvių Televizijos vedėjas T. Šlutas ir kun. A. Kezys, S.J.

Juožas Šlaivas

Grupė švėkšniškių suvažiavime. Stovi iš kairės: S. Miknys, S. Petersonienė, E. Juciutė, Žymantas, P. Žymantienė, A. Rūgytė, I. Krapauskienė ir J. Šlaivas. V. Noreikos nuotrauka

JOURNEYMEN

Horizontal Boring Mill
Vertical Mill
Hydrotel

Must have 10 years experience or Journeyman card.

NIGHT SHIFT
steady work and overtime

LIBERTY TOOL & ENG
2250 W. Maple
Walled Lake, Mich.
313-963-2118 (72-78)

SHEET METAL FOREMAN

Excellent salary and fringes.

Outstanding opportunity for

WORKING FOREMAN who can deliver the goods. Must be a good layout man, familiar with equipment, cabinet fabrication.

If you are a fast, accurate worker, who can produce and make others produce on schedule, phone

313-345-4250

ask for Mr. Farrend for your **KEY TO OPPORTUNITY**.

(71-73)

WANTED
EXPERIENCED
PIPE FITTERS
MILLWRIGHTS
ELECTRICIANS

For all shifts

Steady work for qualified men. Fringe benefits.

Must have high school education or equivalent. Apply at Personnel Office:

S. D. WARREN CO.
A division of Scott Paper Co.
2400 Lake Shore Dr.
Muskegon, Mich.

An Equal Opportunity Employer
(71-77)

PRENUMERUOKIME DIRVĄ!

DIRVA,
6907 Superior Ave.,
Cleveland, Ohio 44103

Prašau siųsti Dirvą 1 metams (1/2 metų) šiuo adresu

Dirvos prenumerata 1 metams — 13 dol., 1/2 metų 7 dol.

Ta proga jungiu Dirvai auką dol.

Parašas

Adresas

Lukinių paukščių rezervate New Yorko valstijoje.

V. Maželio nuotrauka

CLEVELANDO JŪRŲ SKAUTŲ VEIKLA

Praeita vasara Clevelando jūrų skautams buvo išvykų, išvykų ir stovyklavimo laikotarpis. Jūrų skautai buriavo ežeruose, mažais laiveliais keliavo upėmis (gydami naujo patyrimo ir kartu pasigrožėdami Ohio gamtovaizdžiais.

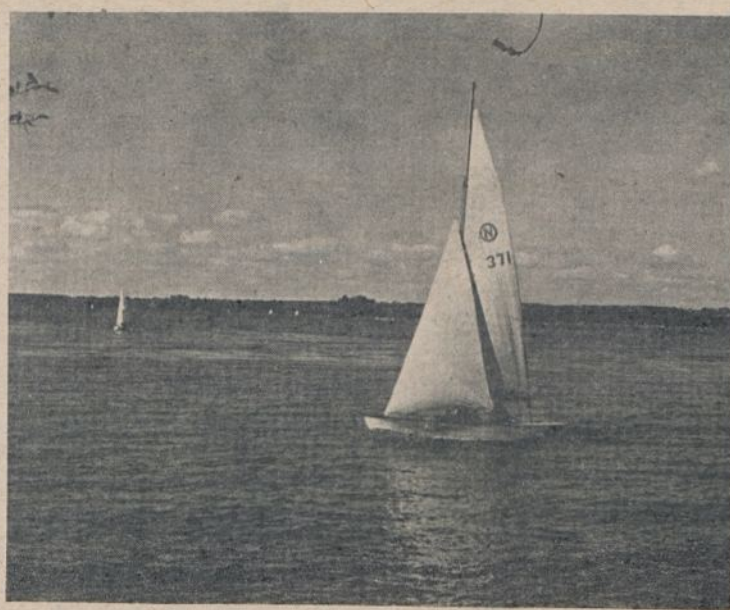
Liepos 12 d. v.v. G. Sniečkus suorganizavo išvyką į gražias Magadore ežero apylinkes, esančias prie Akron, Ohio. Čia jaunieji jūrų skautai turėjo progos iškelti toliau nuo namų praleisti nuotaikingą dieną.

Savaitę vėliau, jūrų skautai buvo išvykę išbandyti savo patyrimo Mohican upėje. Sraunus, bet negilus upės vanduo, bei retkarčiais sutinkami neaukšti krūmokšniai, pareikalavo didelio apsukrumo laivelio valdydame. Tokioje kelionėje ne tik yra svarbu išlaikyti gerą laivelio balansą, bet kartu reikalinga aplenkti ir išvengti sekumų akmenis.

Liepos 26 d. iki rugpjūčio 3 d. įvyko jūrų skautų stovykla prie Pymatuning ežero. Atliekamu laikui, vyresnieji jūrų skautai, užsispyrusiai ir kantriai remontavo savo antrąją burinę jolę. Reikėjo padirbti naujų dalių ir išoriniai atnaujinti. Darbo vaisiai buvo gražūs, nes stovykloje j. skautai išėjo ežeran, dviejų jolų būrių parglobstyje. Šalia burinių jolų turėta 5 pagalbiniai laiveliai.

Išpūdingai buvo prarastos apeigos vainiko nuleidimo metu, žuvusiems jūrų skautams

pagerbti. Stovyklos laivynas išsirikiavo ežere, krantinėje stebint tėveliams, skautėms, skautams ir svečiams, vainiką nuškaninant į gelmes. Lygiai įs-

Clevelandiečiai jūrų skautai būriuoją...

pūdingai jūrų skautai pademonstravo savo sugebėjimus pastatų valdydame grįždami prie krantinės. Vakarop, vėliavų aikštėje, paruoštoje denio forma, įvyko vėliavų nuleidimas ir 8 jūrų skautai davė žodį. J.S. Pr. Petraitis tarė stovyklos uždaramąjį žodį.

Stovyklai vadovavo J.S. Pr. Petraitis kuriam talkino JAV laivyno karininkas Rimas Dumbrys. Uosto komendantu buvo Petras Gaizutis, stovyklos komendantu Bronius Kazėnas, ūkio reikalų vedėjas Alvydas Narbutaitis ir buriavimo instruktorius Rimas Aukštuolis. Stovyklai šeimininkavo p. Gaizutienė kuriai talkininkavo B. Petkuvienė ir E. Račkauskienė.

Rugpj. 17 d. jūrų skautai dar sykį atsilankė į Pymatuning ežerą paburiuoti ir kartu dalyvauti skautų akademikų stovykloje.

Rugpj. 17 d. jūrų skautai dar sykį atsilankė į Pymatuning ežerą paburiuoti ir kartu dalyvauti skautų akademikų stovykloje.

Rugpj. 24 d. p. Aukštuolių namuose, J.S. Pr. Petraičio ir p. B. Petkuvienės iniciatyva buvo sukiesti jūrų skautų tėveliai ir vadovai praleisti popietę ir aptarti ateities jūrų skautų veiklą. J.S. Pr. Petraitis padarė stovyklos apžvalgą iškeldamas stovyklautojų pažangumą jūrininkystėje. Ta proga, stovyklos šeimininkei p. Gaizutienėi buvo įteikta dovanėlė o jos talkininkams, B. Petkuvienėi ir E. Račkauskienėi po rožę. Rimas Dumbrys pademonstravo vandens nardymo instrumentus baseine, kuriuo visi su-

sirinkusieji turėjo progos taip pat pasinaudoti.

Rugpj. 26 d. jūrų skautai paskartojo išvyką į Pymatuning ežerą buriuoti, stengdamiesi išnaudoti visas progas pasisemti patyrimo, nuotykių, bet svarbiausia pasidžiaugti savo įdėto dar-

Clevelandiečiai jūrų skautai būriuoją...

bo vaisiais, burinių jolų remonto.

Buriavimo sezonui artėjant prie galo, jūrų skautai pasiryžę ir toliau ieškoti progų pakeisti bures. Stovykliniai ir vandens išvykų nuotykiškai suriša visus į artimą, jūreivišką šeimą, gi pastatus iškelius iš vandens ir juos paruošus žiemojimui, tokie nuotykiškai tampa neįsildidomais prisiminimais.

(J.S.)

WANTED AT ONCE
1st CLASS

STEEL FABRICATION MEN

for small misc. Iron Shop. Steady work for qualified men. Days.
313-689-9180

(73-78)

WANTED AT ONCE
JOURNEYMAN

DEVILIEG AND LUCAS
OPERATORS

Must be able to set upwork from blue prints & close tolerance

NIGHT SHIFT

Steady work, overtime & fringes. Must be able to speak english.

BRADLEY - THOMPSON
TOOL CO.
22108 W. 8 Mile Rd.
Southfield, Michigan

(73-76)

VERTICAL ROLLING MILLS

Sustatymui ir operavimui reikalingas vyras. Dideli lediniai, antra pamaina. Valandinė alga. Liberališki priedai.

MAGNETICS INTERNATIONAL INC.
54 Dunham Rd. Maple Hts. O.

An Equal Opportunity Employer

MAINTENANCE MECHANICS

Stouffer Foods is seeking men with mechanical and electrical experience. Responsible for care and repair of food processing equipment. No layoffs. Rate to \$3.84. Many benefits. Enjoy a bright future with our rapidly growing company. **APPLY NOW!!** Interviews from 9-11, or call 861-3450. (Also limited number of job opportunities in production and sanitation)

STOUFFER FOODS
Div. of Litton Industries
3800 Woodland Ave.

An Equal Opportunity Employer

1969 ZIG-ZAG

Siuvama mašina, mažai vartota, siuva apvadus kraštams, ap-lankas suknėlėms, įsiuva sagas ir sagoms skylutes, monogramas ir kitus ypatingus siuvimo darbus; siuva viena ir dviem adatom, jokių priedų nereikia. Penkiems metams pilnai garantuota.

\$33.60 SU TAKSAIS
arba įmokėjus tik \$3.36, išsimokėti 9 kartus po \$3.36.

Telefonuoti Capital Credit Manager iki 9 vakare.

531-3680

1969 SINGER ZIG-ZAG

Siuvama mašina, mažai vartota, siuva apvadus kraštams, ap-lankas suknėlėms, įsiuva sagas, ir sagoms skylutes, monogramas ir kitus ypatingus siuvimo darbus; siuva viena ir dviem adatom, jokių priedų nereikia. Penkiems metams pilnai garantuota.

\$56.60 SU TAKSAIS

arba įmokėjus \$5.66, išsimokėti 9 kartus po \$5.66.

Telefonuoti Capital Sewing Credit Manager, iki 9 vakare.

531-3680

Society National Bank išrinko du naujus išdininko asistentus: Donald R. Murphy 31 m. amž., banko Marketing Department ir Edward J. Presley, 33 m. amž., kuris paskirtas reikalų vedėju naujai atidarymo Society Great Northern Branch North Olmsted.

CLEVELANDO PARENGIMŲ KALENDORIUS

RUGSĖJO 21 D. Tautos šventės minėjimas ir Lietuvių Diena, Nauj. parapijos salėje. Rengia LB I ir II apylinkės.

RUGSĖJO 27 D. Dainuojančios Žymantų šeimos koncertas. Vakara rengia Dirva.

SPALIO 5 D. Madų paroda. Rengia Korpi Giedra.

SPALIO 12 D. Tėvynės Garų radijo 20-ties metų sukakties minėjimas.

SPALIO 25 D. Rudens balius -- abiturientų pristatymas visuomenei. Rengia LB Ohio apyg. jaunimo sekcija.

SPALIO 25 D. Lithuanian Village Bendrovės metinis balius - koncertas.

* **SPALIO 26 D.** Bruno Markaičio koncertas Nauj. parapijos salėje.

LAPKRIČIO 2 D. Clevelando Skautininkių Dr-vės ruošiamas v.s. dr. D. Kesitūnaitės minėjimas -- 5 metų sukaktis nuo jos mirties.

LAPKRIČIO 29-30 D. Balso 25 metų sukakties minėjimas. Rengia Balso Clevelando skyrius.

1970

KOVO 14 D. Kaziuko mugė Naujosios Parapijos salėje.

PASTATO PRŽIŪRĖJIMUI

Reikalingas pilnam laikui prižiūrėtojas. Nuo 8 v. ryto iki 4 v. p.p. Aukštas atlyginimas. Gyvybės ir ligoninės apdraudimas. Tarnyba Clevelando rytinėje dalyje. Artl autobuso. Skambinti 692-1200 9 v. ryto iki 5 v. p.p.

Naturally
SUPERIOR SAVINGS
Main Office: SINCE 1909
798 EAST 185th STREET
6712 SUPERIOR AVENUE
13515 EUCLID AVENUE

HOME and REMODELING LOANS
INSURED SAVINGS

Viešėdami Chicagoje aplankykite
MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĘ — PARAMA

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. JANUSAITIS ir J. MAZEIKA

Čia rasite didžiausią pasirinkimą vietinių ir importuotų likerų ir kitokių gėrimų, gi delikatesų skyrius stebina savo įvairumu.

Kainos žemos — Pasirinkimas didelis.

APSILANKĘ — ĮSITIKINSITE.

DELLA E. JAKUBS & SON
LAIDOJIMO ĮSTAIGA

Vésinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai. 35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo

6621 Edna Avenue
361-1763

936 East 185th Street
531-7770

NEPRALEISKITE PROGOS PAMATYTI IR IŠGIRSTI PIRMĄ KARTĄ CLEVELANDE DAINUOJANČIA ŽYMANŲ ŠEIMA Dirvos rengiamame vakare RUGSĖJO 27 D., ŠEŠTADIENĮ

Vakaras įvyks Šv. Jurgio parapijos salėje - Pradžią 7 val. 30 min. vakaro - Bilietai nuo 4 iki 2 dolerių.

Po koncerto šokiai, grojant p. Pažemio vadovaujamam orkestrui - Veiks turtingas bufetas ir baras.

• BILJETUS į Dainuojančios Žymantų Šeimos koncertą, kurį rengia Dirva, jau galima išsigyti paštu, apsilankius Dirvoje ar paskambinus telefonu 431-6344 ir juos atsiimti kasoje vakare. Nesivėluokite. Susidomėjimas koncertu didelis ir dabar dar galite gauti geriausias vietas.

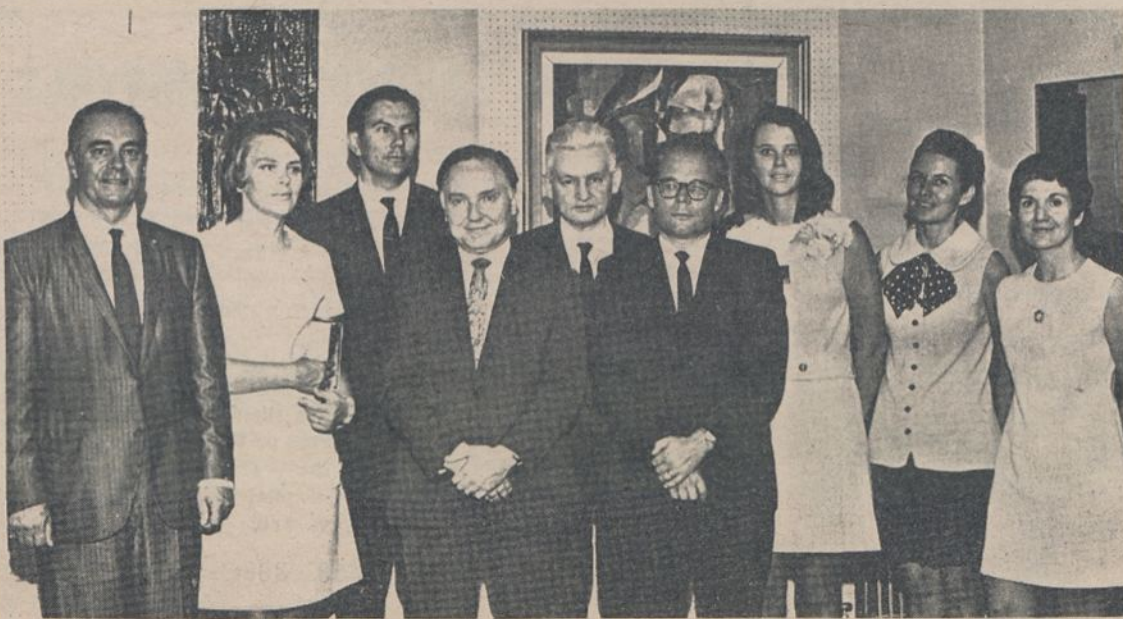
Po koncerto bus šokiai, grojant p. Pažemio vadovaujamam orkestrui. Bus turtingas bufetas ir baras. Visi maloniai kviečiami į šį tradicinį vieną kartą metuose rengiamą Dirvos vakarą. Atsilankę maloniai praleisite vakarą ir kartu paremsite lietuvišką spaudą.

DIRVOS vakaro metu, rugsėjo 27 d. priešv. Jurgio parapijos salės, svečių saugumui užtikrinti, budės policijos automobilis.

• DAIL. ILONA ir VIKTORAS PETERIAI prieš išskrisdami į Los Angeles, apsilankę Dirvos redakcijoje ir iš savo parodos darbų padovanojo vieną aliejaus kūrinių, kuris bus paskirtas Dirvos skaitytojų laimėjimui.

Už tokią brangią dovaną dail. I. Peterienei nuoširdžiai dėkojame.

• PEDAGOGINIŲ li-tuanistikos kursų lankytojų informacinis susirinkimas įvyks rugsėjo 18 (ketvirtadienį) 7 val. vak. V. Čyvo namuose

Dail. Ilonos Peterienės Clevelande rengta rugsėjo 6 ir 7 d. dailės kūrinių paroda praėjo dideliu pasisekimu. Paroda pasižymėjo ypatingai gražiu pristatymu ir buvo gausiai lankoma. Parduota daug darbų. Parodą globojo Tėvynės Garsų radijas ir ją suruošti padėjo sudarytas iš visuomenės veikėjų komitetas. Nuotraukoje dailininkė I. Peterienė su parodos rengimo komiteto nariais. Stovi iš kairės: Tėvynės Garsų radijo vedėjas J. Stempužis, dail. N. Palubinskienė, dr. S. Matas, dail. A. Vaikšnoras, arch. E. Kersnauskas, prof. R. Šilbajoris, parodos atidaryme skaitęs paskaitą, dail. Ilona Peterienė, M. Lenkauskienė ir A. Zorskienė.

(18301 La Salle Dr.).

Kursai pradės veikti kitą savaitę. Kursams vadovauti pakviestas mok. V. Kavaliūnas, kuris jau baigia sudaryti dėstytojų kadrą.

• TĖVYNĖS GARSŲ radijo 20 metų minėjimo banketas įvyks spalio 12 d., sekmadienį, 4 val. p. p. Šv. Jurgio parapijos salėje.

Banketo programą išpildys solistės Juzė Krištolaitytė ir Aldona Stempužienė.

Bus pagerbti Tėvynės Garsų radijo pradininkai ir ilgamečiai rėmėjai.

Banketo metu gros Sūkurio orkestras.

• PIKTADARIAI, praeitą savaitę naktį įsilaužę į Lietuvos Klubo patalpas, išnešė daug vertingų daiktų.

• Apdraudos reikalais geriausių patarnavimus gau-site kreipdamiesi į Z. Obelenį tel. 531-2211.

PADĖKA

ALT S-gos Clevelando skyriaus piknikas, pasi-taikius puikiam orui, į erdvę p. Dautų sodą su-traukė daug svečių.

Didelė padėka pri-klauso p. Dautams už leidimą nemokamai sve-čiuotis jų gražiame so-de, ponioms Stuogienei ir Pračkienei už skanias vaišes, p. Urbanavičiui už talkininkavimą ir val-dybos nariams V. Blins-trubui ir V. Stuogiui vi-są pikniko ruošą ant sa-vo pečių išnešusiems.

Dėkojame ir svečiams į pikniką atsilankiu-siems

• BURMISTRAS STO-KES, kandidatas tai pa-čiai vietai šį rudenį, su-rengė Europinį vakarą rugs. 11 d., Pick-Carter viešbutyje. Susirinko šimtai baltųjų. Kai ku-rių tautų grupės dirba jo perrinkimui. Pav. ita-lai, vengrai atsivedė net savo šokėjus programos išpildymui.

Rinkimų kampanija bus įtempta iš demo-kratų pusės einant dviem kandidatams nominaci-jai, iš respublikonų pu-sės žinomas tik vienas.

• NORINTIEJI stoti į JAV karo mokyklą, lai-vyno ar aviacijos aka-demijas, į prekybos lai-

vyno mokyklą ir jei gy-venate 20 kongresinia-me distrikte, galite gau-ti Dirvoje klausimų la-pus, kuriuos užpildę tu-rėsite įteikti kongres-manui Michael A. Feig-han, dėl rekomendacijos Civilinės Tarnybos komi-sijai, kuri susirinks spa-lio 4 d. atrinkimui kandi-datų.

Prašymai turi būti pa-duoti ne vėliau rugsėjo 26 d.

ABITURIENTŲ PRISTATYMAS VISUOMENEI

L.B. Ohio Apygardos Jaunimo Sekcijos rengia-mas rudens balius su lie-tuvių abiturientų pristatymu visuomenei, bei nuotaikinga menine pro-grama nukeliamas iš spa-lio 18 į spalio 25 d. Priežastis -- Grandinė-lė, kurioje dalyvauja daug jaunimo ir dalis abiturientų, spalio 18 d. išvyksta pasirodymui į Philadelphia.

Rengėjai atsiprašo už datos pakeitimą ir tikisi lietuvių jaunimo ir vi-suomenės gausaus daly-vavimo viešam naujai iš-teigtos Jaunimo Sekci-jos pasirodyme. Jame LB Jaunimo Sekcija no-ri drauge su lietuvių vi-suomene pagerbti savo jaunesnius kolegas-es. Šįmet baigę gimna-zijas abiturientai-ės pra-šomi skubiai paskam-binti D. Orantaitei tel.: 944-7438 arba A. Bu-kui, tel.: 932-9944.

• CLEVELANDO OR-KESTRO 1969-1970 m. koncertų sezonui abonen-tiniai bilietai bus par-duodami tik iki rugsėjo 19 d. Severance Hall ka-soje. Jie yra 20% piges-ni už paprastus bilietus. Sezonas bus atidary-tas rugsėjo 26 d. Abonentinių bilietų kainos nuo \$24.00

MIRĖ Margaret Žiu-rienė (Navickaitė) iš Euclid Beach Park. Pa-laidota rugs. 17 d. Kal-varijos kapinėse. Pamal-dos buvo naujos parapi-jos bažnyčioje. Ji buvo veikli moterų tarpe. Vėlionė buvo našlė C. Žiūrio, kuris turėjo aps-krities išdininko biure valdišką tarnybą ir buvo Lietuvių salės ilgametis pirmininkas iki 1948 me-tų.

LEJYKLOS PADĖJĖJAS Patyręs, arba išmo-kinsime. Tel. 431-9575

PARDUODAMI du Kal-varijos kapinėse skly-pai, keturiems kapams vieta, po \$100 vienas skly-pas. Du kapai viename sklype. Abu sklypai gre-ta vienas kito. KE 1-9341 (72-73)

• Prieš atnaujinami sa-vo namų ar automobilių draudimus, palyginkite sa-vo mokestį paskambindami V. Giedraičiui tel. 944-6835.

XVII-ji LIETUVIŲ DIENA

1969 Švietimo ir Šeimos metais rugsėjo m. 21 d.

ŠVČ. PANELĖS N. P. PARAPIJOS SALĖJE

LIETUVIŲ DIENOS atidarymas — 11 val. ryto
PIETŲS nuo 11:30 v. iki 4 val. (žemut. salėje)
4 val. po pietų

KONCERTAS

Solistai:

DANA STANKAITYTĖ
LEONAS BALTRUS

Akompanuoja A. VASAITIS

Kvietimus galima užsisakyti pas Valdybos narius ir išsigyti prie įėjimo.

Rengia LB CLEVELANDO 1-os ir 2-os APYL. VALDYBOS

Sol. D. Stankaitytė

Sol. L. Baltrus

NORINTIEJI STOTI Į
LIETUVIŲ RESPUBLIKONŲ
PARTIJĄ CLEVELANDE
SKAMBINKITE
TELEFONU 871-4186
RITAI PREMENECKIENEI

1969 M. RUGSĖJO 27 D., ŠEŠTADIENI ALDONA STEMPUŽIENĖ

KONCERTUOS PHILADELPHIJOJE ALT S-gos Philadelphijos skyriaus 20 metų sukakties minėjime

Minėjimas įvyks Latvių Pašalpiename Klube, Spring Garden
ir 7-tos gatvių kampas. Programoje: Akademinei dalis;
sol. A. Stempužienės koncertas, akomp. A. Kaulinytei,
pajvairintas I. Veblaitienės deklamacijomis ir banketas.

Pradžia 6 v. vak. Įėjimas \$10.00 asmeniui.

Sol. Aldona Stempužienė

DIRVA

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

SUDARYTA DIRVOS NOVELĖS KONKURSO JURY KOMISIJA

Dirvos redakcijos prašomas, žinomas lietuvių kalbos stilistas Petras Balčiūnas Clevelande sudarė 1969 m. novelės konkurso premijai skirti jury komisiją šio sąsauto: Petras Balčiūnas, rašytojas Viktoras Mariūnas ir poetas Kęstutis Gaidžiūnas.

Uždarius konkursą š. m. spalio 1 d. jury komisija tuoj pradės skaičiuoti rankraščius ir nedelsiant atrinks premijai novelę.

Primename, kad paskutinis terminas rankraščiams atsiųsti yra 1969 m. spalio 1 d.

NUOŠIRDŽIAI DĖKOJAME

L.S.T. Korp! Neo-Lithuania Vyr. Valdyba nuoširdžiai dėkoja:

Ponams L. ir P. Ambutams (Pottawattamie Resorto savininkams) už sudarymą stovyklautojams gerų sąlygų: gerą maistą, aprūpinimą tinkamomis patalpomis ir atsisakymą nuo dalies pelno korporacijos labui. Dirvai už talką.

Fil. Dr. L. Kriaučiū-

nui už 174.00 dolerių auką ir skaitytą aktualią - idomią paskaitą. Fil. Aldonai Augustinavičienei ir Vaclovui Kleizai už skaitytas paskaitas. Didelis ačiū ir visiems kitiems paskaitininkams. Fil. Mečiui Šimkui už drausmingą ir tvarkingą stovyklos vadovavimą.

Be anksčiau Dirvoje paskelbtų aukotojų dar aukojo šie asmenys:

J. Gečas, Ald. Čekienė, T. Blinstrubas, E. Noakienė, E. Noakas, V. V. Girmius, J. Juodikis, St. Mankus, A. Diržys, J. Andrašius, J. Gaižutis, Jurgis Stravinskas, S. Mackus, Vl. Skirmantas, M. Naujokas, J. Jurkūnas, B. Augustinavičiūtė, J. Baublys, K. Kasakaitis, Ed. Modestavičius, Alg. Modestavičius, G.C. Modestavičiai, Bronius Tiškus, ALT S-gos East St. Louis Apyl. Skyrius, V. Stankus, M. Valiukėnas, D. Nasvytytė, J. Stanaitis, T.D. Jurčiai, A.A. Kašubai, J. Grigaitis, P. Vėbra, J. Valkūnas, V. Morkūnienė, J. Seferis ir pagal bendrą sąrašą. Jūsų materialinė parama stiprina korpora-

ciją ir prisideda prie lietuvių išlaikymo.

Dar kartą tariame visiems aukotojams ir tiems kurie betkuo prisidėjo prie mūsų stovyklos pasisekimo nuoširdų korporantišką ačiū!

LST Korp. Neo-Lithuania Vyr. V-ba

• LEONAS JUODIKIS išlaikęs nustatytus egzaminus, gavo inžinieriaus teises Illinois valstijoje (structural engineer). Naujasis inžinierius šiuo metu dirba Bartkus and Associates, Inc. Chicagoje.

• KAZIMIERAS KASAKAITIS, grįžęs iš trijų mėnesių viešnagės Europoje ir buvojęs šešiose valstybėse, baigia stilizuoti savo išpūdžių, pastabų ir lankytojų kraštų gyvenimo apybraižų rašinį, kurį žadapaskelbti Dirvoje.

Skaityk ir platink
DIRVĄ

ŠAULIŲ ŠAUDYMO RUNGTYNĖS DAINAVOJE

Rugpjūčio 30-31 ir rugsėjo 1 d.d. LŠST surengė jau antrąs šaudymo rungtynes JAV ir Kanados šauliams.

Rungtynėse dalyvavo Vlado Putvio kp. iš Toronto šie sportininkai: Eugenijus Sičiūnas, Algis Girdvainis, Jurgis Astrauskas, Gediminas Daugėla ir Vytautas Keturakis.

Stasio Butkaus kuopos iš Det. Šeputa, Jonas Kavaliauskas, Adas Ivanauskas, Matas Baukys ir jaunučiai: Silvija Leonavičiūtė ir Robertas Ivanauskas.

Jūrų šaulių kuopos "Švyturys" iš Detroito: Antanas Vaitiekus jr. Juozas Kinčius, Antanas Lungys ir Klemas Urbšaitis.

Jūrų šaulių kuopos "Klaipėda" iš Cicero: Jurgis Žilinskas, Juozas Staška, Stasys Bernatavičius, Vytautas Krikščionkas ir jaunučiai: Edvardas ir Juozas Krikščionai.

Rungtynės vyko dėl LŠST centro valdybos pereinamos taurės. Pereinamąją taure laimėjo torontiešiai, nugalėdami Stasio Butkaus šaulius 187 taškų persvara. Torontiešiai, be pereinamosios taurės, dar laimėjo 10 taurių, o Eugenijus Sičiūnas, Algis Girdvainis ir Gediminas Daugėla išmušę virš 500 klūd-

dymų iš 600 galimų, teisėjų komisijos buvo pristatyti centro valdybai apdovanoti juos bronzos medaliais -- geram šauliui, Stasio Butkaus kuopos šauliai: Vitalis Šeputa ir Jonas Šostakas laimėjo po trofėją. Jaunučiai: Silvija Leonavičiūtė laimėjo 2 trofėjas ir knygą ir Reimondas Ivanauskas 2 knygas.

Cicero "Klaipėdos" jūrų šauliai jaunučiai laimėjo: Edvardas Krikščionkas trofėją ir 2 knygas ir Juozas Krikščionas 1 knygą.

Šaudymo sporto teisėjų kolegiją sudarė: Lidija Šostakienė, Vytautas Keturakis, Leonardas Šulcas, Stasys Bernatavičius, Jonas Šostakas ir Vincas Tamošiūnas.

Ugnies linijai vadovavo: Mykolas Vitkus ir Vincas Kniura. Nakvynėmis rūpinosi Leonardas Šulcas.

Sportininkus ir jų svečius vaišino Stasio Butkaus kuopos valdybos nariai: Vladė ir Antanas Šiurkai. Šaudymo užbaiguvėms buvo suruoštas banketas. LŠST centro valdybos 1-sis vicepirmininkas Petras Petrušaitis visus laimėtojus gražiai pasveikino ir įteikė jiems laimėtas dovanas.

Šauliai dėkingi Dainavos sto-

vyklos vadovybei, kuri įvertindama lietuvišką veiklą ne tik kultūrinėje plotmėje, bet ir sporte, leidžia šauliams naudotis gražios Dainavos pastatais.

A. Grinius

HELP WANTED MALE

DIEMAKERS
BORING MILL OPERATORS
MILLING MACHINE
OPERATORS
MACHINE REPAIR

Immediate job openings. Top wages. Excellent fringe benefits. Long program. Overtime.

Apply personnel Department

REPUBLIC DIE & TOOL CO.
45094 Van Born Rd.
Wayne, Mich.
721-7800 (71-73)

Wanted experienced
LAYOUT MEN
and
FITTERS
for days & afternoon
Misc. iron and stair
work. Steady work,
overtime, top wages &
excellent fringes.

ALUMINUM & ARCHITECTURAL METALS
CO.
1974 Franklin
Detroit, Mich.
567-6880 (71-77)

Wanted at once
experienced

MOLDERS

with brass & aluminium
experience. Steady
work. 50-hour week.

Ask for Mr. Fortenbacher.

NOREN PATTERN &
FOUNDRY CO.
Fruitport, Mich.
616-865-3192 (71-60)

WANTED AT ONCE EXPERIENCED MOLDERS

With Brass & Aluminium experience
Steady work. 50 hour week.

Ask for Mr. Fortenbacher

NOREN PATTERN &

FOUNDRY CO.

FRUITPORT, MICH.

616 — 865-3192

(69-75)

Naujoji Lietuvos vyčių centro valdyba. Iš k. i d. I-je eilėje Diane Daniels -- 1 vicepirm., Stanley Vaitkus -- išdo globėjas, Stella Sankal -- išdininkė, dr. Jokūbas J. Stukas -- pirm., Dorothy Dutkus -- sekretorė, Albertas Jaritis išdo globėjas; II-je eilėje -- Longinas Svelnis 3-čias vicepirm., Helen Zimmer fin. sekr., Leonas Pauksta 2-ras vicepirm. V. Maželio nuotrauka